

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Gyvelvej 62

6780 Skærbæk

Ansøgning om udvidelse af kvægbrug

Skema 211585 i Husdyrgodkendelse.dk

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3)

Ejer af ejendommen og hu	Ebbesen I/S (Henrik Bilde Ebbesen, Simon Bilde Ebbesen og Alfred Poulsen Ebbesen) Gyvelvej 62 6780 Skærbæk E-mail: ebbesen2019@hotmail.com Tlf.: 2498 1776
Ejer af husdyrbruget	Ebbesen I/S (Henrik Bilde Ebbesen, Simon Bilde Ebbesen og Alfred Poulsen Ebbesen)
Kontaktperson på husdyrbruget	Henrik Bilde Ebbesen Gyvelvej 57 6780 Skærbæk E-mail: ebbesen2019@hotmail.com Tlf.: 5328 8980
Husdyrbrugets adresse	Gyvelvej 62 6780 Skærbæk
CVR-nummer	40097813
CHR-nummer	51105
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	5500007287
Matrikel-nr.	V. Gasse, Skærbæk
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Gyvelvej 58 6780 Skærbæk
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningskema	211585
Konsulent (D3)	Ulla Refshammer Pallesen LandboSyd, CVR-nr. 25160428 Jens Terp-Nielsens Vej 13, 6200 Aabenraa E-mail: upa@landbosyd.dk Tlf.: 7436 5043 / 6155 8262

Forord / læsevejledning

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Gyvelvej 62, 6780 Skærbæk.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten indeholder en beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte (afsnit 3) og efterfølgende en vurdering af de væsentlige indvirkninger på miljøet (afsnit 4). Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ og er opbygget ud fra Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt kort tegnet af LandboSyd i AgroGIS er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af en opgørelse af produktionsarealerne, staldskitser, en kapacitetsberegning samt en beredskabsplan. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

---

¹ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 1261 af 29/11/2019

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3)	1
Forord / læsevejledning	2
1. Indledning	5
2. Ikke-teknisk resume (D2, C1 og C3 for IE-brug)	6
3. Husdyrbruget og det ansøgte	8
3.1 <i>Indretning og drift af anlægget (B1, B5, D1a)</i>	8
3.1.1 <i>Produktionsarealer</i>	10
3.1.2 <i>Opbevaring og håndtering af husdyrgødning</i>	14
3.1.3 <i>Drift af anlægget</i>	15
3.2 <i>Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, D1a)</i>	16
3.3 <i>Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)</i>	17
3.4 <i>Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)</i>	17
3.5 <i>Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b)</i>	23
3.6 <i>Lugtmission (B6, B4, D1b, D1c)</i>	29
3.7 <i>Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)</i>	31
3.7.1 <i>Støj (B7, D1b)</i>	31
3.7.2 <i>Rystelser og vibrationer (B7, D1b)</i>	32
3.7.3 <i>Støv (B7, D1b)</i>	33
3.7.4 <i>Lys (B7, D1b)</i>	33
3.7.5 <i>Skadedyr (B7)</i>	33
3.7.6 <i>Transporter (B7)</i>	33
3.8 <i>Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, D1b)</i>	34
3.8.1 <i>Døde dyr (B8)</i>	34
3.8.2 <i>Affald (B8)</i>	34
3.8.3 <i>Olie- og kemikalier (B7 og B8)</i>	35
3.8.4 <i>Råvarer (B7)</i>	35
3.8.5 <i>Energiforbrug (B8)</i>	36
3.8.6 <i>Vandforbrug (B8)</i>	36
3.8.7 <i>Spildevand og restvand (B8)</i>	37
3.9 <i>Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)</i>	37
3.10 <i>Forslag til egenkontrol (B7)</i>	37
3.11 <i>BAT-Ammoniakemission (B9, C2)</i>	38
3.12 <i>Grænseoverskridende virkninger (B10)</i>	39
4. Projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker (D) og tiltag for at mindske virkningerne (D1c).	40

4.1	<i>Beliggenhed og bygningsændringer (D1c)</i>	40
4.2	<i>Begrænsning af ammoniakemission (D1c)</i>	41
4.3	<i>Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (B5, D1c)</i>	41
4.4	<i>Lugtgener for omboende (D1c)</i>	44
4.5	<i>Støjgener (D1c)</i>	44
4.6	<i>Gener fra rystelser og vibrationer (D1c)</i>	45
4.7	<i>Støvgener (D1c)</i>	45
4.8	<i>Lyspåvirkninger (D1c)</i>	45
4.9	<i>Skadedyr (D1c)</i>	45
4.10	<i>Transporter (D1c)</i>	45
4.11	<i>Energi (D1c)</i>	46
4.12	<i>Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen (D1c)</i>	46
4.13	<i>Påvirkning af jordarealer og jordbund (D1c)</i>	47
4.14	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed (D1c)</i>	47
4.15	<i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (D1b)</i>	47
4.16	<i>Alternative løsninger (D1d)</i>	48
4.17	<i>Samspejlet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5</i>	48
4.18	<i>Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker m.v. jf. § 4 stk. 6 nr. 6</i>	49
4.19	<i>Oplysninger om konsulenten (A4)</i>	49
5.	Konklusion	50
6.	Bilag	50

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver og vurderer udvidelsen af kvægholdet på Gyvelvej 62, 6780 Skærbæk. Husdyrbruget har en § 12 miljøgodkendelse efter Husdyrbrugloven fra 2015 med efterfølgende tillæg til miljøgodkendelsen fra 2017 samt af to anmeldeafgørelser vedrørende ensilagepladser. Godkendelsen, tillægget og anmeldelsen er udnyttede.

Ved at overgå til en godkendelse efter de nye regler efter ændringerne af Husdyrbrugloven pr. 1. august 2017, bliver der mulighed for frit at udnytte staldenes produktionsarealer i stedet for den nuværende tilladelse til et antal dyr og bestemte aldre af opdræt i de enkelte stalde. Dette vil gøre det nemmere at udnytte staldanlægget optimalt, hvorved husdyrbrugets indtjeningsmuligheder kan optimeres.

Da der ønskes en større besætning for at imødekomme det stigende økologiske marked ønskes mulighed for at kunne etablere nye stalde. Endvidere ønskes så meget som mulig fleksibilitet, hvorfor der ansøges, så der principielt er mulighed for at producere konventionelt, såfremt dette bliver et ønske i fremtiden.

Husdyrbruget ligger tæt på højspændingsledninger vest for de eksisterende stalde. Der forhandles om, om de nye master kan flyttes, så der kan blive plads til at bygge nye stalde nord og vest for de eksisterende stalde. For der tilfælde, at masterne ikke kan flyttes, og der ikke kan opnås dispensation til at placere stalde som ansøgt, er der delt en scenarieberegning med kommunen for et alternativ med stalde placeret nord og øst for det eksisterende staldanlæg (skema 219874). Udvidelsen mod nord og vest kaldes herefter Plan A og udvidelsen mod nord og øst kaldes Plan B.

Ansøgningen anses samlet set for at være erhvervsmæssigt nødvendig.

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra Ebbesen I/S, som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

2. Ikke-teknisk resume (D2, C1 og C3 for IE-brug)

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport vedrører husdyrbruget på Gyvelvej 62, 6780 Skærbæk. Husdyrbrugets lovligge dyrehold er et økologisk malkekvæghold af tung race med 245 malkekøer, 62 småkalve til 7 mdr., 157 kvier 7-25 mdr., 122 tyrekalve til 70 kg samt 2 heste 500-700 kg.

Ansøgningen er indsendt for at få mulighed for at få en ny miljøgodkendelse til frit at kunne producere på husdyrbrugets produktionsarealer samt for at få lov til at etablere en kostald på ca. 31,5 m x 95 m inklusiv en løbegård nord for de eksisterende løsdriftsstalde, en drivgang på ca. 56,5 m x 6 m, en velfærdsstald samt malkecenter på ca. 31,5 m x 106,6 m, et forrum/kontor mv. til malkestalden på ca. 80 m², en kalvestald på 48 m x 5 m, en kombineret kalvehytteplads/vej, en gyllebeholder på 5.000 m³, en ensilageplads på ca. 20 m x 82 m og i etape 2 at etablere en drivgang på ca. 25 m x 6 m, en kostald inklusiv løbegårde på ca. 31,5 m x 188 m, en forlængelse af velfærdsstalden på 31,5 m x 18 m, en kalvestald på 48 m x 5 m og en ensilageplads på ca. 62 x 70 m. De nye bygninger bliver på maks. 8-12 m i højden.

I etape 1 forventes et kvæghold på ca. 650 malkekøer, kælvkvier 23-24 mdr., småkalve til ca. 5 mdr. og tyrekalve til ca. 14 dage. I etape 2 forventes et kvæghold på ca. 1.000 malkekøer, kælvkvier 23-24 mdr., småkalve til ca. 5 mdr. og tyrekalve til ca. 14 dage.

Landskabelige forhold

Husdyrbruget ligger knap 4 km nordøst for Skærbæk i et lettere kuperet terræn. Mod Gyvelvej og Hedebovej er der plantet levende hegn og desuden er der haveanlæg og enkeltstående træer. De nye stalde og anlæg kommer til at ligge i tilknytning til de eksisterende bygninger og forventes etableret i samme materialer, farver og maksimale højder som de eksisterende stalde og bygninger. Eventuelt ændres farven på bygningerne til antracitgrå.

Potentielle gener

Pga. afstanden til nærmeste naboer, samlet bebyggelse og byzone vurderes det, at der ikke vil være væsentlige gener i form af lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv eller lysgener. Alle beboelser i Åved, Gyvelvej 57, 58, 62 og 66 ejes af familien Ebbesen.

Beregningerne i ansøgningsystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenestandarderne overholdes.

Fluer og skadedyr bekæmpes, og døde dyr opbevares på afskærmet afhentningsplads.

Transporter til og fra husdyrbruget sker ad overkørslerne til Gyvelvej og Hedebovej. I forhold til naboer vil transporten ikke kunne adskilles fra øvrig trafik på vejene. Trafik reguleres af færdselsreglerne.

Husdyrgødning

Der produceres gylle og dybstrøelse på husdyrbruget. Det meste af gyllen udbringes med nedfælder og ellers med gyllevogn med slæbeslanger. Dybstrøelse udbringes med staldgødningsspreder. Bedriften står selv for udbringningen.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med.

Ammoniaknedfald kaldes deposition. Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1 og kategori 2 natur overholdes. Kategori 1 og 2 natur er de mest sårbare naturtyper, hvor der er totaldepositionskrav til.

I forhold til merdeposition til kategori 3 natur, som er mindre sårbare naturtyper, er der en maksimal merdeposition på 0,8 kg ammoniak pr. hektar pr. år. I forhold til natur, der ikke er kategoriseret, er der en maksimal merdeposition på 6,0 kg ammoniak pr. hektar pr. år.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃-N/år, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger. Der er fastsat krav til maksimal ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Såfremt ansøgningen om udvidelse mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet, at der ikke bygges nye stalde, ensilagepladser og gyllebeholdere. Der er behov for, at det eksisterende staldanlæg kan udnyttes optimalt. Det realistiske 0-alternativ er således, at de eksisterende produktionsarealer godkendes, så der frit kan produceres på produktionsarealerne.

De nye stalde og anlæg ønskes placeret tæt på højspændingsledninger vest for de eksisterende stalde. Der forhandles om, om de nye master kan flyttes, så der kan blive plads til at bygge nye stalde nord og vest for de eksisterende stalde. For der tilfælde, at masterne ikke kan flyttes, og der ikke kan opnås dispensation til at placere staldene som ansøgt, ønskes som alternativ at placere stalde og anlæg nord og øst for det eksisterende staldanlæg.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

3. Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr, transport, affald og forbrug af ressourcer.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, D1a)

Husdyrbrugets bygningssæt ligger samlet i bebyggelsen Åved nord for Gyvelvej 62. Familien Ebbesen ejer de nærliggende ejendomme Gyvelvej 57, 58 og 66. Endvidere ejes husdyrbruget Hedebovej 41. Malkekøer, småkalve og kælvkvier er opstaldet på husdyrbruget, mens øvrigt opdræt går på Gyvelvej 58. På Hedebovej som er tilkøbt for nylig vil der også komme til at gå opdræt.

Flytning af opdræt mellem Gyvelvej 62 og Gyvelvej 58 og Hedebovej 41 sker/kommer til at ske med traktor og kreaturvogn.

For at udvide det økologiske kvæghold ønskes i etape 1 etableret en ny kostald med løbegård nord for stalden fra 2015 samt en ny velfærdsstald og malkecenter vest her for. Staldene skal forbindes med det eksisterende bygningssæt med en 6 m bred drivgang. Det er på ansøgningstidspunktet endnu ikke afklaret om drivgangen overdækkes, og om velfærdstalden og malkestalden bliver til to bygninger. Da ammoniakdepositionsberegningerne nu tager udgangspunkt i staldcentrum, og der i den sydligste del med malkestalden er et større areal, der ikke er produktionsareal, bliver beregningen worst case ved at vise en stor bygning, frem for at opdele i en nordlig og en sydlig stald. Det burde derfor miljømæssigt være uden betydning om staldene etableres som en eller to bygninger.

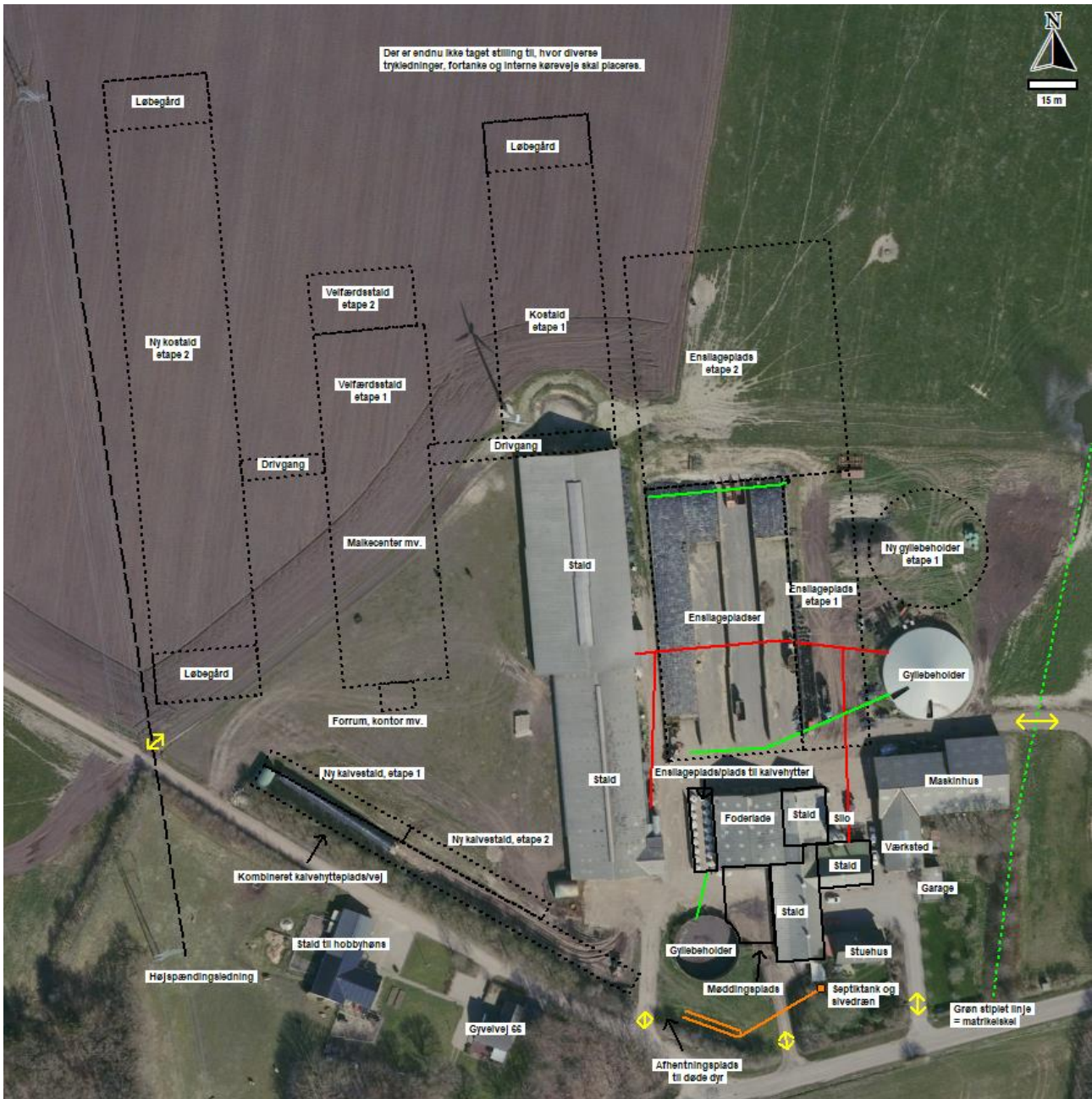
I etape 2 ønskes udvidet med endnu en stor kostald med løbegårde i begge ender samt en forlængelse af velfærdsstalden.

I forhold til nabostuehuset på Gyvelvej 66, så ejes det nu af Alfred Ebbesen. Der er stadig en forbudszone på 50 m, da ejendommene ikke er sammenmatrikulerede. Inddragelsen af arealet i malkestalden til produktionsareal kun ske, såfremt der sker sammenmatrikulering af ejendommene Gyvelvej 62 og 66 eller beboelsen på Gyvelvej 66 rives ned. Ligeledes kan etableringen af den kombinerede kalvehytteplads/vej i etape 1 og kalvestald i etape 2 ved Plan A ikke ske, før der er sket sammenmatrikulering eller nedrivning af stuehuset på Gyvelvej 66.

Der vil formodentlig blive etableret brandveje rundt om bygningerne, foruden at der skal etableres faste køreveje til intern trafik mellem staldene. Placeringen af vejene er endnu ikke afgjort. Med afstanden til nabo-ejendomme, der ikke ejes af familien Ebbesen, vil placeringen af kørevejene kunne ske i hvilken som helst retning uden at kunne genere naboer.

Som udgangspunkt ønskes husdyrbruget drevet videre som et økologisk husdyrbrug. Der ønskes dog fleksibilitet, så der er mulighed for konventionel produktion også. Det er derfor valgt at undlade at vinge af for økologi i ansøgningskemaet. Beregningerne viser, at BAT-niveauet for et konventionelt kvægbrug kan overholdes. BAT-niveauet for et tilsvarende økologisk husdyrbrug kan således også overholdes, idet der ved økologi ikke er BAT med hensyn til staldgulvssystemer.

Bygninger m.v. ses af figur 1 og 2 samt af bilag 1 og 2.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg m.v., Plan A

Figur 2: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg m.v., Plan B

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for både den ansøgte drift, nudriften og driften for 8 år siden.

Produktionsarealerne er fastsat ud fra inventartegning fra Dan Egtved A/S, opmålinger af eksisterende stalde samt skitser over nye stalde udarbejdet af Danace.

I de eksisterende senge til køerne er der vandmadrasser. I de nye sengebåsestalde vil der komme sand i sengebåsene.

8-års drift

De gældende miljøgodkendelser for husdyrbruget er en § 12 stk. 2 miljøgodkendelse fra 19. juli 2015, en § 12 stk. 3 tillægsgodkendelse fra 27. februar 2017 samt to anmeldeafgørelser til udvidelse af ensilagepladser fra henholdsvis 10. august 2015 og 1. august 2018. Godkendelserne er til et maksimalt malkekvæghold af tung race med 245 malkekøer, 62 småkalve til 7 mdr., 157 kvier 7-25 mdr., 122 tyrekalve til 70 kg og 2 heste 500-700 kg. Godkendelserne og anmeldeafgørelserne er udnyttede. På Gyvelvej 66 har der i de sidste 8 år været et hobbyhøsehold. Produktionsarealer i stalden er derfor medtaget i ansøgningen, mens mobile hytter ikke er opgjort.

Det er i nudrift valgt at beholde indtegningen af de ældste stalde enkeltvist, selv om der er åbninger mellem staldene i praksis. Siden Husdyrgodkendelse.dk blev ændret pr. 18/7-2019, så ammoniakdepositionen fra stalde beregnes fra centrum af stalde i stedet for fra nærmeste hjørne, er det blevet mere eller mindre ligestyldigt, om staldafsniit indtegnes samlet eller opdelt.

I forhold til udegående dyr, så er der sket en ændring i måden at opgøre disse på. Kun stalde, der har været fuldstændigt tømt og rengjort og dyrene sendt på græsningsarealer uden mulighed for adgang til staldene, skal vises som udegående. Dette fremgår af helpdesksvar af 13. marts 2020². Der er derfor hverken vist udegående dyr i 8 års drift eller nudrift i "A kostald" eller i "E tilbygning til kostald 2015" i nudrift. Der er altid dyr i D Småkalvestald, mens dyrene i B Gammel stald og C Gammel ungdyrstald ind til nu har været udegående. De oprindelige indtastninger af antal udegående dyr er dog bibeholdt i 8-års drift og nudrift.

				8 års drift		
A Kostald	1447	Naturlig ventilation	3 m	(#296234) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	143
				(#296233) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	807
B Gammel stald	444	Naturlig ventilation	3 m	(#296238) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	193
				(#296236) Får og geder. Dybstrøelse	6	0
				(#296235) Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse	6	0
C Gammel ungdyrstald	216	Naturlig ventilation	3 m	(#304281) Heste. Dybstrøelse	6	0
				(#296240) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	6	0
				(#296239) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	6	66
D Småkalvestald	221	Naturlig ventilation	3 m	(#296242) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	3	160
Kombineret kalveplads og vej (etape 1)	910	Naturlig ventilation	3 m			
Stald med hobbyhøns	252	Naturlig ventilation	3 m			
Sum						1369

Tabel 1: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i 8 års drift

Nudrift

For at undgå, at der tegnes en masse polygoner oven i hinanden, er Stald E indtegnet som et særskilt staldanlæg, selv om stalden er sammenbygget med og åben ind til Stald A.

Da der nu beregnes både lugt og ammoniak fra centrum af de indtegnede staldpolygoner, er det ikke længere af stor vigtighed for beregningerne, om der indtegnes flere eller færre afsnit. Kun i ansøgninger, hvor der er naboer eller natur meget tæt på staldene, kan indtegningen få indflydelse på resultatet.

² <https://husdyrvejledning.mst.dk/helpdesk/helpdesk-svar/ammoniak/antal-maaneder-paa-graes-i-nudrift/>

Nudrift						
A Kostald	1447	Naturlig ventilation	3 m	(#296126) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse (#296125) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0	143 807
B Gammel stald	444	Naturlig ventilation	3 m	(#296130) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	6	193
C Gammel ungdyrstald	216	Naturlig ventilation	3 m	(#304334) Heste. Dybstrøelse (#296132) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse (#296131) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	6 6 6	0 0 66
D Småkalvestald	221	Naturlig ventilation	3 m	(#296133) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	3	160
E Tilbygning kostald 2015	1880	Naturlig ventilation	3 m	(#304283) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) (#296136) Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Spaltegulvbokse (#296135) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0 0	674 0 673
Kalvehytter på ensilageplads	175	Naturlig ventilation	3 m	(#267503) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	52
Kombineret kalveplads og vej (etape 1)	910	Naturlig ventilation	3 m			
Stald med hobbyhøns	252	Naturlig ventilation	3 m	(#427130) Høner, konsumæg. Skrabe og friland, gulvdrift uden kummer	0	73
Sum						2841

Tabel 2: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i nudrift

Ansøgt drift

Som beskrevet ansøges der om en etapevis udvidelse. Det forventes at drivgangen etableres med spalter og kanal, og at de vil blive rengjort med en skraberobot. Drivgangene er ikke vist som produktionsarealer, og skal derfor rengøres senest 4 timer efter, at dyrene har forladt gangene.

For at undgå, at der tegnes en masse polygoner oven i hinanden, og da det er uvist, om der kommer et krav om brandsektionering mellem Stald E og den nye kostald, er indtegningen af de eksisterende stalde videreført i ansøgt drift også, og de nye stalde og løbegårde er opdelt i "klumper". Det vides endnu ikke, om der af brandmæssige årsager er behov for at etablere en brandvæg mellem Stald E og den nye kostald i etape 1. Ligeledes er det uvist om velfærdsstalden og det nye malkecenter kan sammenbygges i forhold til brandreglerne.

Ansøgt drift						
A Kostald	1447	Naturlig ventilation	3 m	(#302692) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv (#173382) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#173380) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0 0 0	75 100 850
B Gammel stald	444	Naturlig ventilation	3 m	(#267501) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	193
C Gammel ungdyrstald	216	Naturlig ventilation	3 m	(#173396) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#173392) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0 0	44 66
D Småkalvestald	221	Naturlig ventilation	3 m	(#267502) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	160
E Tilbygning kostald 2015	1880	Naturlig ventilation	3 m	(#173403) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	1347
Ny kostald, løbegård og drivgang i etape 1	3089	Naturlig ventilation	3 m	(#304333) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb (#304332) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0 0	2080 390
Ny velfærdsstald og malkecenter	3433	Naturlig ventilation	3 m	(#295961) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb (#295615) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0 0	456 912
Ny kalvestald	240	Naturlig ventilation	3 m	(#295618) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	240
Ny kostald og løbegårde etape 2	5922	Naturlig ventilation	3 m	(#295985) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb (#295984) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0 0	3640 780
Tilbygning til velfærdsstald	567	Naturlig ventilation	3 m	(#296254) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	456
Ny kalvestald etape 2	240	Naturlig ventilation	3 m	(#305884) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	240
Kombineret kalveplads og vej (etape 1)	910	Naturlig ventilation	3 m	(#426824) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	200
Stald med hobbyhøns	252	Naturlig ventilation	3 m	(#426825) Høner, konsumæg. Skrabe og friland, gulvdrift uden kummer	0	73
Sum						12302

Tabel 3: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i ansøgt drift – Plan A

Ansøgt drift						
A Kostald	1447	Naturlig ventilation	3 m	(#305827) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	0	75
				(#305822) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	100
				(#305821) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	850
B Gammel stald	444	Naturlig ventilation	3 m	(#305828) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	193
C Gammel ungdyrstald	216	Naturlig ventilation	3 m	(#305834) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	44
				(#305833) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	66
D Småkalvestald	221	Naturlig ventilation	3 m	(#305841) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	160
E Tilbygning kostald 2015	1880	Naturlig ventilation	3 m	(#305844) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	1347
Ny kostald, løbegård og drivgang i etape 1	3091	Naturlig ventilation	3 m	(#305852) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	2080
				(#305851) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	390
Ny velfærdsstald	1134	Naturlig ventilation	3 m	(#305853) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	912
Ny kalvestald	240	Naturlig ventilation	3 m	(#305855) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	240
Ny kostald og løbegårde etape 2	5922	Naturlig ventilation	3 m	(#305857) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	3640
				(#305856) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	780
Tilbygning til velfærdsstald	567	Naturlig ventilation	3 m	(#305859) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	456
Ny kalvestald etape 2	240	Naturlig ventilation	3 m	(#305885) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	240
Ny malkecenter	2035	Naturlig ventilation	3 m	(#305886) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	456
Kombineret kalveplads og vej (etape 1)	894	Naturlig ventilation	3 m	(#426826) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	200
Stald med hobbyhøns	252	Naturlig ventilation	3 m	(#426827) Høner, konsumæg. Skrabe og friland, gulvdrift uden kummer	0	73
Sum						12302

Tabel 4: Stalde, staldstørrelser, ventilationstype og højde, dyre- og gulvtype, udegående dyr og størrelse af produktionsarealer i ansøgt drift – Plan B

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af tabel 5.

Gylle opbevares i gyllebeholdere på ejendommen og andre ejede ejendomme. Dybstrøelse opbevares på møddingspladsen, der også ønskes at kunne benyttes til enkelte kalvehytter, når det er nødvendigt. Fra en del af dybstrøelsesstaldene, hvor dyrene går i længere tid, vil dybstrøelse også blive lagt i markstak eller bragt direkte ud i marken.

Fremadrettet vil en del af husdyrgødningen blive leveret til et biogasanlæg.

Når leveringen af gylle og eventuelt også dybstrøelse til biogasanlæg bliver startet op, vil leveringen ske løbende, da det er mest optimalt at afgasse frisk husdyrgødning. Transporten vil foregå på den måde, at tankbilen vil levere afgasset biomasse i en af bedriftens gyllebeholdere og tage gylle med retur til biogasanlægget. Hvilke beholdere, der benyttes til afgasset biomasse vil afhænge af, hvilke gyllebeholdere der er tomme, når behovet for opbevaring opstår. Afgasset biomasse vil ikke blive blandet med almindelig gylle.

På nuværende tidspunkt er der ikke mulighed for at levere til et biogasanlæg med en økologisk linje. Da økologiske husdyrbrug kun må modtage en vis mængde konventionel afgasset biomasse, vil det således kun være en del af husdyrbrugets gylle, der vil blive kørt til biogasanlægget. Såfremt der kommer en økologisk linje, er det muligt at en langt større andel gylle og også dybstrøelse vil blive leveret til biogasanlæg.

Såfremt dybstrøelse fremadrettet bliver kørt til biogasanlægget vil behovet for oplag på møddingsplads blive reduceret, og der vil ikke være markstakke med komposteret dybstrøelse.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder på 3.059 m ³	Flydende				574
Gyllebeholder på 1.240 m ³	Flydende				284
Møddingsplads	Fast				314
Ny gyllebeholder på 5.000 m ³ etape 1	Flydende				997
Nudrift					
Gyllebeholder på 3.059 m ³	Flydende				574
Gyllebeholder på 1.240 m ³	Flydende				284
Møddingsplads	Fast				314
8 års drift					
Gyllebeholder på 3.059 m ³	Flydende				574
Gyllebeholder på 1.240 m ³	Flydende				284
Møddingsplads	Fast				314

Tabel 5: Oversigt over opbevaringsanlæg

Der er ikke umiddelbart planer om at skulle teltoverdække den nye gyllebeholder på 5.000 m³, da der kommer sand i sengebåsene i de nye sengestalde. Gyllebeholderen forventes med mellemrum at skulle bundtømmes for sand vha. maskine, der sænkes ned i gyllebeholderen, hvorved en teltoverdækning ikke vil være optimal. For en sikkerheds skyld ønskes den visuelle påvirkning ved en teltoverdækning vurderet, så der er mulighed for at opsætte telt på et senere tidspunkt, hvis det vurderes relevant.

Der forventes et fremtidigt maksimalt dyrehold på ca. 650 i etape 1 og ca. 1.000 malkekøer etape 2 med en ydelse på op til 12.500 kg EKM samt kælvekvier 23-24 mdr. og småkalve ca. 0-5 mdr. Ud over gylle ledes der også regnvand fra udendørs drivgange og løbegårde til gyllebeholdere på husdyrbruget.

Der er fremsendt en kapacitetsberegning til kommunen, der viser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at opbevaringskravet på 7 måneder opfyldes, hvis der i etape 2 indgås en opbevaringsaftale på 1.800 m³. Såfremt der i etape 2 på et tidspunkt skal være konventionel drift, bliver opbevaringskravet på 9 måneder, med mindre der fortsat er udegående dyr. Hvis der i etape 2 ikke er udegående dyr, vil der blive lejet yderligere opbevaringskapacitet eller alternativt etableret yderligere opbevaringskapacitet. Den faktiske gylleproduktion afhænger af mælkeydelsen. Mælkeydelsen ligger pt på ca. 11.500 kg EKM.

Det meste af gyllen udbringes med nedfælder og ellers med gyllevogn med slæbeslanger. Det samme vil gøre sig gældende, når der også kommer afgasset biomasse. Dybstrøelse udbringes med staldgødningsspreder.

3.1.3 Drift af anlægget

Der er på nuværende tidspunkt 9 medarbejdere der varetager driften på husdyrbruget. I etape 1 og 2 forventes antallet at stige til henholdsvis 12 og 15 medarbejdere. Driften af husdyrbruget er beskrevet under de følgende punkter i denne rapport, men derudover kan det nævnes, at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

28-05-2021

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges, og det tjekkes først, om der er plads i gyllebeholderen, der pumpes til
- Der føres logbog over flydelagene på gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning med dyrlægebesøg hver anden uge
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr sendt til slagtning
- Der føres journal over medicinforbrug
- Serviceeftersyn på malkeanlæg og køletanke overholdes
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig egenkontrol af slukningsudstyr
- Der udarbejdes gødningsregnskab og mark/gødningsplaner for bedriften

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, D1a)

De ønskede nye stalde og anlæg er i etape 1:

- et dybstrøelsesareal i en eksisterende lade på ca. 19 m x 6 m (ingen bygningsmæssige ændringer, kun opstilling af inventar og etablering af afløbssystem)
- en kostald på ca. 31,5 m x 95 m inklusiv en løbegård (de nordligste 15 m) og en drivgang på den vestlige side
- en drivgang mellem på ca. 56,5 m x 6 m mellem den nye kostald og en ny velfærds- og malkestald
- en velfærdsstald samt et malkecenter på ca. 31,5 m x 106,6 m – eventuelt opdelt i 2 stalde, herunder en drivgang på den østlige side af velfærdsstalden
- et forrum til malkecenteret til personalerum, kontor mv. på ca. 8 m x 10 m (kan også få en anden størrelse)
- en kalvestald på 48 m x 5 m
- en kombineret kalvehytteplads/vej på maks. 894 m² med maks. 200 m² produktionsareal
- en gyllebeholder på 5.000 m³ med valgfrihed til at etablere teltoverdækning eller ej
- en ensilageplads på ca. 20 m x 82 m
- en beholder til overfladevand på op til 200 m³

De ønskede nye stalde og anlæg er i etape 2:

- en kostald på ca. 31,5 m x 188 m inklusiv to løbegårde (de nordligste og sydligste 15 m)
- en drivgang mellem på ca. 25 m x 6 m mellem den nye kostald i etape 2 og velfærds- og malkestalden
- en forlængelse af velfærdsstalden på 31,5 m x 18 m
- endnu en kalvestald på 48 m x 5 m
- en ensilageplads på ca. 62 m x 70 m

Som udgangspunkt ønskes de nye stalde etableret i samme materialet og farver som de eksisterende stalde, dvs. med røde metalplader, søstenselementer, grå gardiner og grå eternittage. Det er dog også muligt, at der ønskes andre farver og materialer. Der er endnu ikke lavet endelige tegninger over staldene, og det er derfor ikke endeligt afklaret, hvor høje staldene bliver. De vil dog blive maksimalt 12 m høje. Med hensyn til

farve på stålplader, er det muligt, at der i stedet vil blive valgt fx antracitgrå og betonelementerne kan blive med eller uden søsten.

Gyllebeholderne bliver delvis nedgravet og opført med betonelementer med sider op til maks. 2,5-3 m over terræn. En eventuel teltoverdækning af den nye gyllebeholder vil blive i grå pvc-dug og teltoppen vil komme maks. 9,5 m over terræn.

De nye ensilagepladser etableres med bund med asfalt. Siderne bliver betonelementer på maks. 3 m i højden.

Der er ingen dræn inden for 15 m fra de nye stalde, den nye gyllebeholder og de nye ensilagepladser.

Diverse placeringer af stalde og anlæg m.v. fremgår af oversigtskortet i bilag 1.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (A5, B3)

På nuværende tidspunkt består bedriften også af et dyrehold på naboejendommen Gyvelvej 58. Endvidere er Hedebovej 41 købt til for nyligt. Fremadrettet forventes opdræt fra ca. 4-5 mdr. til ca. 23 mdr. samt goldkøer at skulle flyttes til de to ejendomme.

Med en godkendelse af produktionsarealerne er produktionsarealer til køer og opdræt over 6 måneder en samlet kategori, hvilket bevirker, at der er større fleksibilitet til at foretage ændringer i sammensætningen af dyreholdet på husdyrbruget. Godkendelsen kan således udnyttes, så der kan fyldes op med køer og de fleste opdræt flyttes væk, eller til et samlet kvæghold med køer og opdræt, så der ikke er behov for at flytte opdræt, eller også kan husdyrbruget benyttes som kviehotel.

Der er fra centrum af staldanlægget på Gyvelvej 62 ca. 250 m til centrum af staldanlægget på Gyvelvej 58 og knap 1 km til centrum af staldanlægget på Hedebovej 41. Selv om Gyvelvej 62 og 58 ligger tæt på hinanden er der ingen teknisk anlæg hen over skel. Der sker flytning af dyr, foder, halm og maskiner mellem husdyrbrugene. De to husdyrbrug vil uafhængigt af hinanden kunne afhændes til anden side, uden at der skal foretages væsentlige ændringer. Den interne kørevej, der er etableret mellem Gyvelvej 62 og 58 kan uden videre nedlægges. Husdyrbrugene vurderes derfor ikke at være teknisk, forurenings- eller driftsmæssigt forbundne.

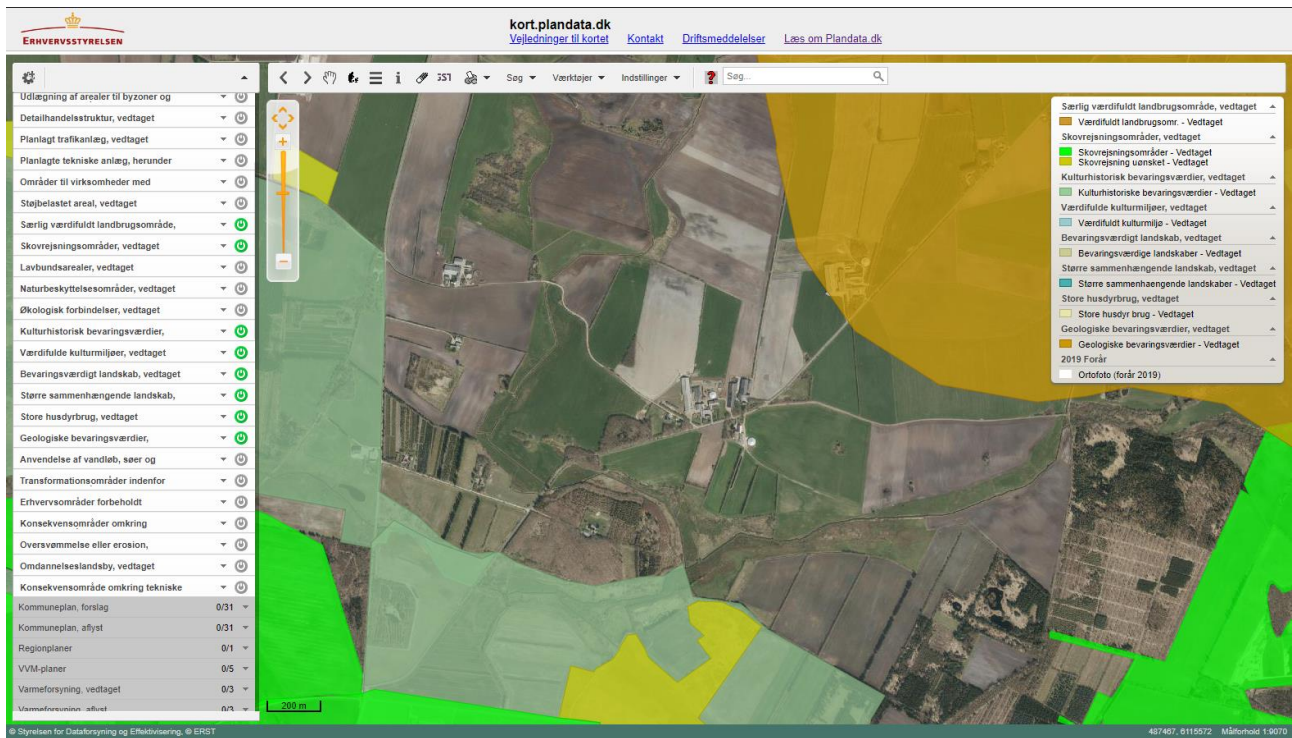
3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4)

Landskab og kulturarv

Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder. Ud fra kort på Plandata.dk³ for Tønder Kommune ligger husdyrbruget uden for områder, der er udpeget som Særlig værdifulde landbrugsområde, Skovrejsningsområde (både ønsket og uønsket), Kulturhistoriske bevaringsværdier, Værdifulde kulturmiljøer, Bevaringsværdigt landskab, Større sammenhængende landskab, Geologiske bevaringsværdier og Kystnærhedszonen. Husdyrbrugets landskabelige forhold samt vurdering heraf er beskrevet under punkt 4.1, og de nærmeste naturområder er beskrevet under punkt 3.5.

---

³ <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

Figur 3: Kortudsnit over landskabsudpegninger fra Plandata.dk <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

FUND OG FORTIDSMINDER

MINISTERIET
SLOTS- OG KULTURSTYRELSEN

FORSIDE SØG PÅ KORT SØGNING DOWNLOAD HJÆLP OG INFO

100 m

Åved

HOLBÆK

RENBÆK

Fortidsminder

- Fredede
- Ikke fredede
- Udstrækning (vejledende)
- Beskyttelseslinier

Andet kulturarv

- Kulturarvsarealer
- Beskyttede sten- og jorddiger
- Fredede bygninger

Administrative grænser

- Kommunegrænser
- Sognegrænser
- Matrikel
- Ansvarsområder

Baggrundskort

- Vejkort
- Topografisk kort
- Luftfoto
- Høje målebordsblade (1842-99)
- Lave målebordsblade (1901-71)

Gennemsigtighed:

Signaturforklaring Adressesøgning Udskriv kort Vis på liste

Kort © Kort og Matrikelstyrelsen / Luftfoto © COWI A/S

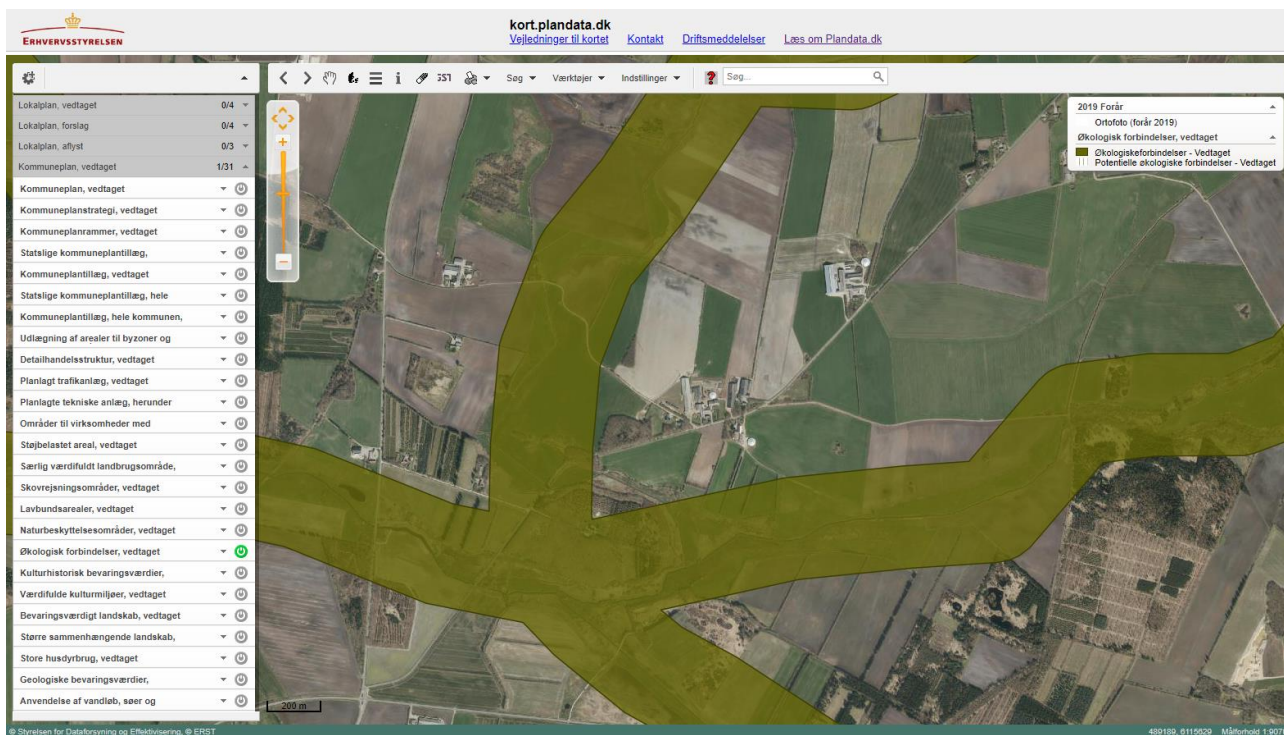
Kontakt | Teknik og tilgængelighed | Privatlivspolitik | Regler for brug

Slots- og Kulturstyrelsen - H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V

Figur 4: Kortudsnit fra www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/, Blå cirkler er ikke fredede fund, de grå markeringer er den vejledende udstrækning af fredede fund og de pink cirkler er beskyttelseslinjer

De nærmeste fund ligger ca. 500 m fra nærmeste del af udvidelsen.

Husdyrbruget ligger uden for områder med særlige økologiske forbindelser eller potentielle økologiske forbindelser, områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesområder.

Figur 5: Udpegninger af økologiske forbindelser m.v. fra Plandata.dk <http://kort.plandata.dk/spatialmap?>

Afstandskrav

Husdyrbruglovens afstandskrav jf. § 6 overholdes for de nye anlæg, idet husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- en nabobeboelse

Afstandskravene jf. Husdyrbruglovens § 8 er følgende. Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej samt beboelse på samme ejendom er på 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskravet til naboskel er på 30 m og afstandskravet til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m. Husdyrgodkendelse.dk opgiver afstanden fra nærmeste stald eller lager i forhold til de forskellige udpegninger (markører).

I forhold til afstandskravene så er der ikke plads til at placere kalvestaldene syd for de nye stalde, så de kan overholde både afstandskravet til Hedebovej og til egen boring (DGU arkiv nr. 149.545) vest for stald A. Kalvestaldene er placeret, så de overholder afstandskravet til boringen, men 11 m fra Hedebovej. Den sydlige løbegård til stalden i etape 2 kommer til at ligge 13 m fra Hedebovej. I princippet kunne stalden og løbegårdene godt skubbes lidt længere mod nord, men dette vil bevirke, at staldens nordende kommer til at ligge endnu længere mod nord i forhold til de øvrige stalde. Det antages, at afstandskravet til vej er fastsat af hensyn til vejoversigtsforhold. Da selve staldbygningen ligger meget længere end 15 m fra vejen, vil placeringen af løbegården 13 m fra Hedebovej ikke udgøre et problem af hensyn til vejoversigtsforholdene. I forhold til placeringen af den nye gyllebeholder i etape I (både Plan A og B), så kan denne heller ikke overholde afstandskravet til skel til den af familien ejede ejendom Gyvelvej 58. Gyllebeholderen ønskes placeret som ansøgt, så der kan holdes samme afstand til ensilagepladser, som den eksisterende gyllebeholder.

Med hensyn til afstanden til den nordligst beliggende indvindingsboring på husdyrbruget (DGU arkiv nr. 149.410) så kan afstandskravet på 25 m ikke overholdes i forhold til ensilagepladsen i etape 2 ved Plan A eller malkestalden i etape 1 og de øvrige stalde i etape 2 ved Plan B.

Samlet set ansøges der for Plan A derfor om dispensation fra afstandskravet til vejskel og naboskel, så den nye gyllebeholder på 5.000 m³ i etape 1 kan placeres 24 m fra naboskel, ny kalvestald og kombineret kalvehytteplads/vej i etape 1 kan placeres 13 m og 6 m fra vejskel til Hedebovej, samt at ny kostald i etape 2 kan placeres 13 m fra vejskel til Hedebovej, samt at udvidelsen af ensilagepladserne i etape 2 kan etableres 17 m fra markvandingsboringen.

I forhold til Plan B ønskes den nye drivgang i etape 2 placeret 17 m fra naboskel til den af familien ejede ejendom Gyvelvej 58. Løbegården og en mindre del af stalden vil ligeledes komme til at ligge inden for 30 m fra skellet. Drivgangen, løbegården og stalden ønskes placeret som ansøgt for at sikre, at der er tilstrækkelig afstand mellem bygningerne af brandmæssige årsager samt for at sikre tilstrækkeligt luftskifte i de åbne stalde. For Plan B søges endvidere om dispensation fra afstandskravet til stald, så stalde kan placeres ind til 7 m fra egen markvandingsboring. Boringen kan eventuelt beskyttes med hegn eller pullerter.

Samlet set ansøges der for Plan B derfor om dispensation fra afstandskravet til naboskel, så den nye kostald og løbegårdene i etape 2 kan placeres 17 m fra naboskel samt dispensation fra afstandskravet til den nordligst beliggende boring på husdyrbruget (markvandingsboringen DGU arkiv nr. 149.410).

I forhold til nabostuehuset på Gyvelvej 66, så ejes det nu af Alfred Ebbesen. Der er stadig en forbudszone på 50 m, da ejendommene endnu ikke er sammenmatrikulerede. Inddragelsen af arealet i malkestalden til produktionsareal, samt etableringen af den kombinerede kalvehytteplads/vej i etape 1 og kalvestalden i etape 2 ved Plan A kan derfor kun ske, såfremt der sker sammenmatrikulering af ejendommene Gyvelvej 62 og 66, eller at beboelsen på Gyvelvej 66 rives ned.

I forhold til boringen, DGU arkiv nr. 149.545, så ligger A Kostald 15 m fra boringen. Der sker ingen ændringer i stalden inden for 25 m fra boringen. Ligeledes sker der heller ingen ændringer af B Gammel stald og C Gammel ungdyrstald, der ligger henholdsvis 3 m og 13 m fra stuehuset på Gyvelvej 62.

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 vist:

Markør	Anlæg	Afstand Plan A
Nærmeste vandløb	Ensilageplads, etape 1	449
	Stald med hobbyhøns	299
Nærmeste sø	Gyllebeholder 1.240 m ³	376
	Ensilageplads, etape 2	383
Nærmeste naboskel	C Gammel ungdyrstald	418
	Ny gyllebeholder på 5.000 m ³ etape 1	351
	Ensilageplads, etape 1	62
Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed?	D Småkalvestald	96
	Ny gyllebeholder på 5.000 m ³ etape 1	24
	Ensilageplads, etape 2	4235
Nabobeboelse Gyvelvej 58	Ny kostald, løbegård og drivgang i etape 1	4291
	Ny gyllebeholder på 5.000 m ³ etape 1	4266
Nabobeboelse Gyvelvej 57	Ensilageplads, etape 1	131
	C Gammel ungdyrstald	134
	Gyllebeholder 3.059 m ³	104
Nærmeste Vandværksboring	Ensilageplads, etape 1	130
	C Gammel ungdyrstald	103
	Gyllebeholder 3.059 m ³	123
Nærmeste vej, Hedebovej	Ensilageplads, etape 1	3237
	Stald med hobbyhøns	3148
	Gyllebeholder 1.240 m ³	3164
Nærmeste vej, Hedebovej	Ensilageplads, etape 2	172
	Ny kostald og løbegårde etape 2	13
	Gyllebeholder 1.240 m ³	174

Stuehuset	Ensilageplads, etape 1	55
	B Gammel stald	3
	Møddingsplads	17
"Nabobeboelse" Gyvelvej 66 (ejet)	Ensilageplads, etape 1	119
	Kombineret kalveplads og vej (etape 1)	20
	Gyllebeholder 1.240 m ³	53
Nærmeste vej ift. kalvestald	Ensilageplads, etape 2	154
	Kombineret kalveplads og vej (etape 1)	6
	Gyllebeholder 1.240 m ³	138
Nærmeste boring N	Ensilageplads, etape 2	17
	Ny kostald, løbegård og drivgang i etape 1	87
	Ny gyllebeholder på 5.000 m ³ etape 1	72
Nærmeste boring S	Ensilageplads, etape 1	89
	A kostald	15
	Gyllebeholder 1.240 m ³	65

Tabel 6: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 stk. 1 Plan A

Markør	Anlæg	Afstand Plan B
Nærmeste vandløb	Ensilageplads, etape 2	481
	Ny kostald og løbegårde etape 2	357
	Ny gyllebeholder på 5.000 m ³ etape 1	435
Nærmeste sø	Ensilageplads, etape 2	499
	Drivgang til etape 2 stald	315
	Gyllebeholder på 3.059 m ³	368
Nærmeste naboskel	Ensilageplads, etape 2	200
	Ny kostald og løbegårde etape 2	20
	Gyllebeholder på 3.059 m ³	108
Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed?	Ensilageplads, etape 2	4371
	Ny kostald og løbegårde etape 2	4110
	Gyllebeholder på 3.059 m ³	4293
Nabobeboelse Gyvelvej 58	Ensilageplads, etape 1	248
	Ny kalvestald etape 2	132
	Gyllebeholder 3.059 m ³	104
Nabobeboelse Gyvelvej 57	Ensilageplads, etape 1	230
	C Gammel ungdyrstald	103
	Gyllebeholder 3.059 m ³	123
Nærmeste Vandværksboring	Ensilageplads, etape 1	3226
	Stald med hobbyhøns	3148
	Gyllebeholder 1.240 m ³	3164
Nærmeste vej, Hedebovej	Ensilageplads, etape 1	37
	Stald med hobbyhøns	81
	Ny gyllebeholder på 5.000 m ³ etape 1	130
Stuehuset	Ensilageplads, etape 1	122
	B Gammel stald	3
	Møddingsplads	17
"Nabobeboelse" Gyvelvej 66 (ejet)	Ensilageplads, etape 1	85
	A kostald	42
	Gyllebeholder 1.240 m ³	53
Nærmeste vej ift. kalvestald	Ensilageplads, etape 1	19
	Stald med hobbyhøns	49
	Ny gyllebeholder på 5.000 m ³ etape 1	135
Nærmeste boring N	Ensilageplads, etape 2	136
	Tilbygning til velfærdsstald	7
	Gyllebeholder 3.059 m ³	113
Nærmeste boring S	Ensilageplads, etape 1	25
	A kostald	15
	Gyllebeholder 1.240 m ³	65

Tabel 7: Afstande jf. Husdyrbruglovens § 8 stk. 1 Plan B

På kortudsnittet herunder er vist nærmeste vandhul, naboskel, nabobeboelse, ikke almene vandboringer (egne boringer), offentlig vej (Hedebovej) og beboelsen på ejendommen. Nærmeste levnedsmiddelvirksom-

hed, og vandværksboring ligger så langt væk, at de nærmeste øvrige punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis alle punkter skulle vises.

Figur 6: Kortudsnit over afstande Plan A

Figur 7: Kortudsnit over afstande Plan B

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og golvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre fremgår af tabel 8. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift 12.284,0 NH₃-N/år, med en meremission på 10.353,6 NH₃-N/år i forhold til nudrift og en meremission på 8.943,2 NH₃-N/år i forhold til 8-års drift.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	11543,6	740,4	12284,0
Nudrift	2999,4	341,4	3340,8
8 års-drift	1474,2	456,2	1930,4

Tabel 8: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget Plan B (worst case)

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV-arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen kategoriserer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer, som fremgår af tabel 9.

Naturområder i nærheden af husdyrbruget er udpeget og fremgår af figur 8 og 9, og beregningerne af ammoniak til disse områder fremgår af tabel 10 og 11.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL4 (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniak-	Kan fx være enge, strandenge og søer	

⁴ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1122 af 03/09/2018

følsomme.		
<p>* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m</p> <p>Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m</p>		

Tabel 9: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

Figur 8: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder (vist for Plan A)

De udpegede naturområder er de samme, uanset om der er tale om Plan A eller Plan B. Der er derfor kun vist kortudsnit fra skemaet for Plan A.

Figur 9: Husdyrbrugets placering i forhold til naturområder i større afstand fra husdyrbruget

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
sø	Kategori 3	Sagsbehandler	0	S	3,4	2,9	4,3
P2-1	Kategori 2	Sagsbehandler	0	S	0,5	0,4	0,6
Mose mod vest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,4	0,3	0,4
Mose mod nordvest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,4	0,3	0,4
Eng (worst case retning) - ikke kategori 3 natur!	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	1,9	1,7	2,1
Kategori 2 jf. Tønder Kommunes interne kort	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,2	0,2	0,2
Ammoniakfølsom skov - tilgroet lysåben	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,8	0,7	1,0
Nærmeste vandhul - ikke kategori 3 natur!	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	2,5	2,2	3,1
Skovbevokset tørvemose mod sydøst OBS: > 4 km	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Overdrev mod syd, stik syd	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,1
Overdrev mod syd, punkt sydsydvest	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,1
Potentiel ammoniakfølsom skov? Gl. pkt!	Kategori 3	Ansøger	0	S	6,0	5,3	8,8
Habitatnatur mod øst OBS: > 4 km	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Hede mod syd	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,2	0,2	0,3
Overdrev mod vest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	1,3	1,1	1,5

Tabel 10: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder Plan A

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
P2-1 (udpeget af kommunen)	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,3	0,3	0,4
Sø mod vest (udpeget af kommunen)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	2,9	2,5	3,4
Mose mod vest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,3	0,3	0,4
Mose mod nordvest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,5	0,5	0,6
Eng (worst case retning) - ikke kategori 3 natur!	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	1,3	1,1	1,5
Kategori 2 jf. Tønder Kommunes interne kort	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,2	0,1	0,2
Ammoniakfølsom skov - tilgroet lysåben	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,7	0,5	0,9
Nærmeste vandhul - ikke kategori 3 natur!	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	4,1	3,7	4,7
Skovbevokset tørvemose mod sydøst OBS: > 4 km	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Overdrev mod syd, stik syd	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,1
Overdrev mod syd, punkt sydsydvest	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,1
Potentiel ammoniakfølsom skov? Gl. pkt!	Kategori 3	Ansøger	0	S	3,2	2,5	6,1
Habitatnatur mod øst OBS: > 4 km	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
Hede mod syd	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,2	0,2	0,2
Overdrev mod vest	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,8	0,7	1,0

Tabel 11: Total og merdeposition af ammoniak til udpegede naturområder Plan B

Depositionen til naturpunkterne vurderes i punkt 4.3. Her gennemgås forholdet om kumulation også.

Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde er et areal med nedbrudt højmosse og et areal med skovbevokset tørvemosse, der ligger henholdsvis ca. 5 km øst og sydøst for husdyrbruget i Natura 2000 habitatområdet Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov.

Kategori 2 natur

Det nærmeste kategori 2 naturareal er ifølge Husdyrgodkendelse.dk et overdrev godt 1 km syd for husdyrbruget. Ifølge Tønder Kommunes interne kort er en mose ca. 900 m syd for husdyrbruget ligeledes kategori 2 natur.

Kategori 3 natur og § 3 områder

De nærmeste kategori 3 naturområder er et overdrev vest for staldanlægget, en hede syd for staldanlægget og moser vest, nordvest og syd for staldanlægget.

Der er også foretaget ammoniakdepositionsberegninger til den nærmeste eng og sø med højest merdeposition, da søer og enge er beskyttet af Naturbeskyttelsesloven⁵.

Den nærmeste udpegede ammoniakfølsomme skov (tilgroet lysåbent) er udpeget. Endvidere er et depositions punkt i et skovareal sydvest for staldanlægget medtaget. I forbindelse med den sidste miljøgodkendelse blev skovarealet udpeget som potentielt ammoniakfølsom skov (se punkt 4.3).

Bilag IV-arter

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV⁶ fremgår en liste over arters udbredelse i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁷. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget.

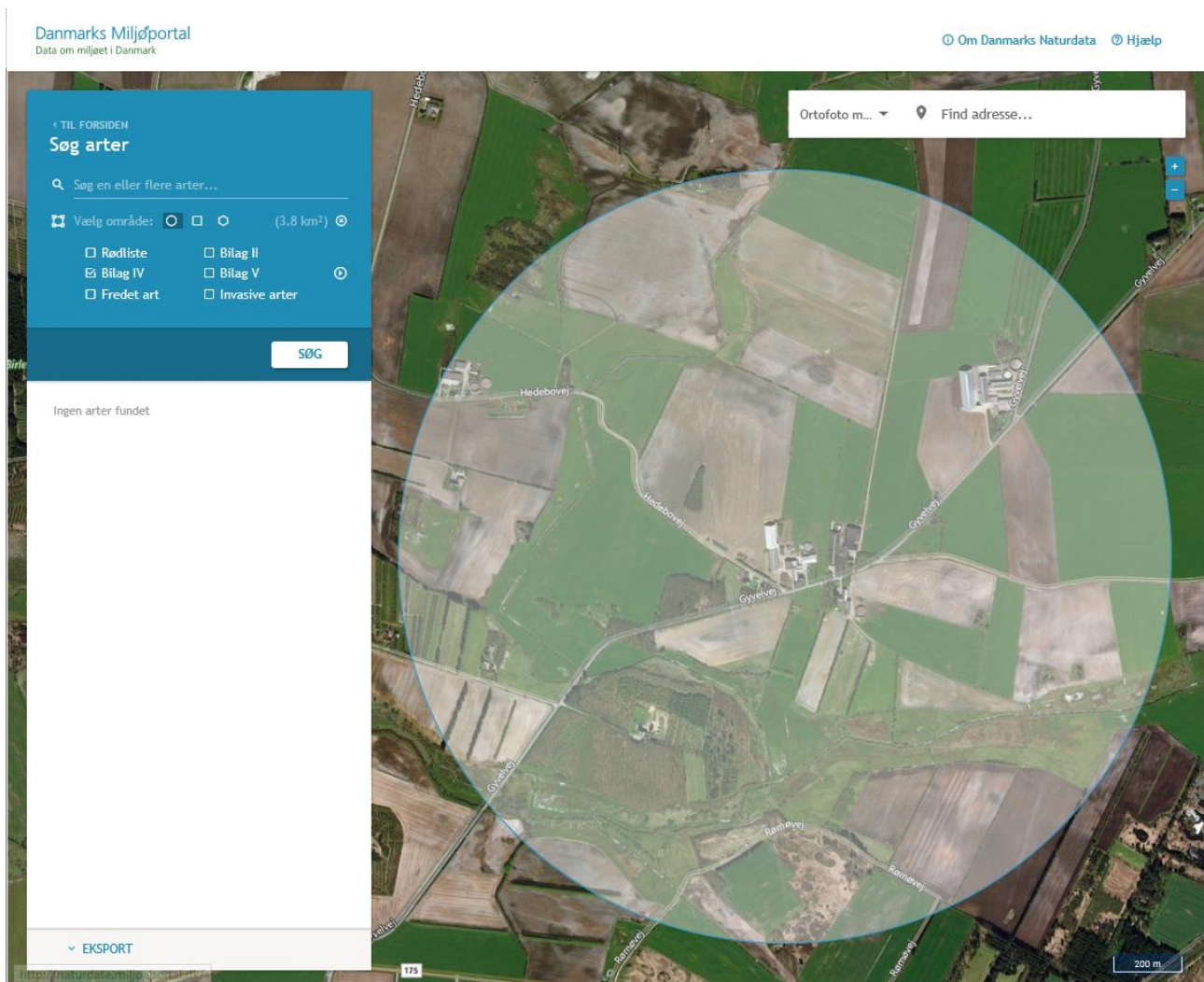
Dansk navn:	Videnskabeligt artsnavn:
Vandflagermus	Myotis daubentonii
Brunflagermus	Nyctalus noctula
Langøret flagermus	Plecotus auritus
Sydflagermus	Eptesicus serotinus
Troldflagermus	Pipistrellus nathusii
Pipistrellflagermus	Pipistrellus pipistrellus
Birkemus	Sicista betulina
Odder	Lutra lutra
Markfirben	Lacerta agilis
Stor vandsalamander	Triturus cristatus
Løgfrø	Pelobates fuscus
Spidssnudet frø	Rana arvalis

Tabel 12: Liste over potentielle bilag IV-arter i området

⁵ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, LBK nr 240 af 13/03/2019

⁶ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁷ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

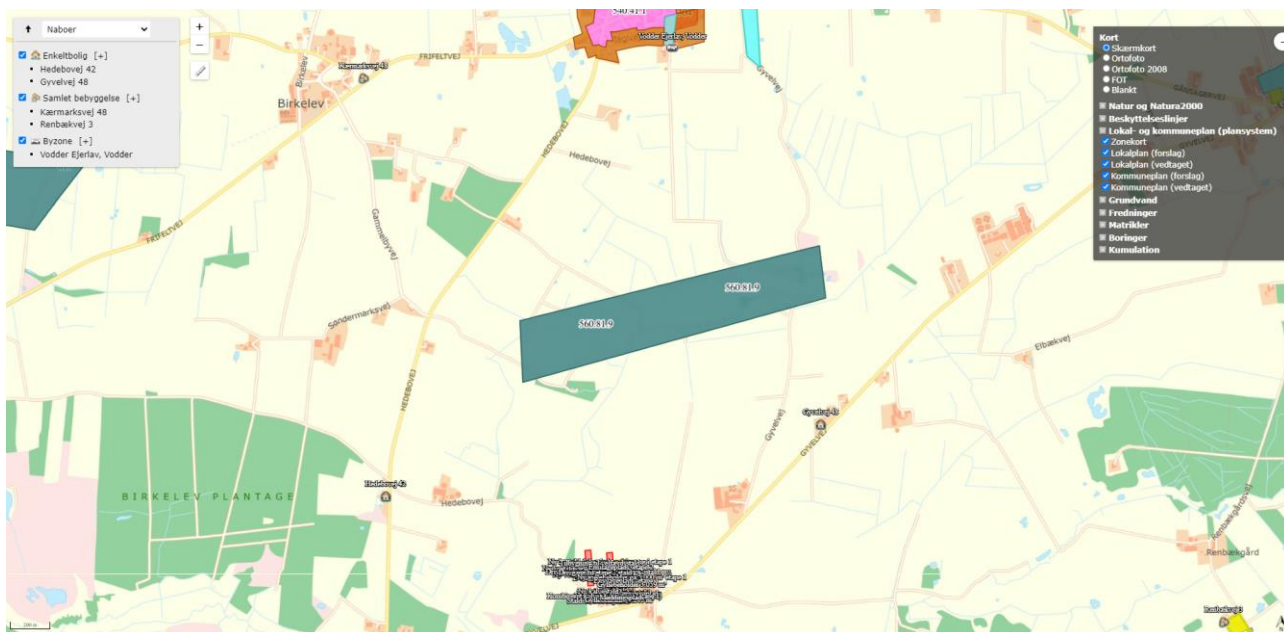
Figur 10: Kort over bilag IV registreringer mv. fra Danmarks Miljøportal, Naturdata

Ifølge Naturdata på Danmarks Miljøportal er der ikke fundet bilag IV arter inden for 1.000 m fra husdyrbruget.

3.6 Lugtemission (B6, B4, D1b, D1c)

Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skema 215435 i Husdyrgodkendelse.dk, se figur11.

Der er ikke kumulation med andre husdyrbrug i forhold til lugt til enkelt nabobeboelse, samlet bebyggelse eller byzone- og sommerhusområde, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 100 m fra nærmeste nabo og 300 m fra nærmeste samlede bebyggelse og byzone- og sommerhusområde.

Figur 11: Nærmeste nabo, samlede bebyggelse og byzone Plan A

Nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone er de samme for både Plan A og Plan B, hvorfor der kun er vist kortudsnit for Plan A.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Gyvelvej 48	0	NY	444	444	1401	Ja
Hedebovej 42	0	NY	444	444	1215,6	Ja
Kærmarksvej 48	0	NY	932	932	2903,8	Ja
Renbækvej 3	0	NY	932	932	3305,5	Ja
Vodder Ejerlav, Vodder	0	NY	1241,9	1241,9	2799,2	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 896 m

Tabel 13: Beregning af lugtgeneafstand til nærmeste nabo, samlede bebyggelse og byzoner (Plan A)

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Gyvelvej 48	0	NY	444	444	1275	Ja
 Hedebovej 42	0	NY	444	444	1307,8	Ja
 Kærmarksvej 48	0	NY	932	932	2903,8	Ja
 Renbækvej 3	0	NY	932	932	3199,6	Ja
 Vodder Ejerlav, Vodder	0	NY	1241,9	1241,9	2728,3	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 896 m

Tabel 14: Beregning af lugtgeneafstand til nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner (Plan B)

Lugtberegningerne viser, at lugtgeneafstandene overholdes.

3.7 Øvrige emissioner og gener (B7, D1b)

Nærmeste husdyrbrug er kvægholdet på naboejendommen Gyvelvej 58. Der er ca. 250 m fra centrum til centrum af staldanlæggene.

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter.

3.7.1 Støj (B7, D1b)

De største støjgener fra husdyrbruget vil være støjgener i forbindelse med stakning af ensilage, fodring, malkning, gyllepumpning i forbindelse med overpumpning og udbringning af husdyrgødning, blanding af foder, samt transport af dyr, foder, halm, mælk, gylle og dybstrøelse mv.

Der pumpes i nudrift fra stalde til gyllebeholdere ca. 2 gang om ugen over ca. 20 minutter. Det nuværende malkeanlæg står i en delvis lukket bygning. Efter udvidelsen med et nyt malkecenter vil malkningen ske her.

Fodring sker hver dag normalt i tidsrummet ca. 5.00-20.00.

3.7.3 Støv (B7, D1b)

Støv vil primært forekomme i forbindelse med indkørsel af foder og halm, flytning og udbringning af gylle og dybstrøelse og markarbejde i tørre perioder, hvor evt. jord på veje kan hvirvles op. Der vil blive fejlet efter kørsel, når der er behov for det. Kørearealerne rundt om bygninger og anlæg er helt eller delvist befæstede (beton og grus), hvilket reducerer støvgenerne. Nye køreveje forventes etableret med knust asfalt.

Ensilage lægges på ensilagepladserne og overdækkes med plast og fiberdug. Foder tippes i foderladen og blæses ind i den store fritstående silo.

3.7.4 Lys (B7, D1b)

Placering af udvendig belysning fremgår af figur 12. Den udendørs belysning er dels LED-rør/lamper og dels almindelige lysstofrør. Belysningen i de eksisterende stalde er dels med almindelige lysstofrør og dels med LED-rør (stald A og E). I de nye stalde forventes opsat LED-rør. Al belysning er manuelt styret. Der er normalt tændt lys i staldene i den mørke periode fra ca. kl. 05.00 til solopgang og om nødvendigt igen om eftermiddagen efter mørkets frembrud.

I forbindelse med transporter af mælk, dyr, foder, stakning af afgrøder på ensilagepladser og kørsel med husdyrgødning vil der holde/køre lastbiler og traktorer med lys på ved mælkerummet, staldene, foderladerne, ensilagepladserne og gyllebeholderne.

3.7.5 Skadedyr (B7)

Fluebekæmpelse sker ved renholdelse i og omkring bygninger og hyppig udmugning hos småkalvene.

Opbevaring af foder sker på ensilagepladserne og i foderladen, og der fejes op ved eventuelt spild, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter og mus m.v.). Det er kommunen, der står for rottebekæmpelsen. For tiden er der opsat ca. 5 giftkasser på husdyrbruget.

3.7.6 Transporter (B7)

Transporter til og fra husdyrbruget sker ad overkørslerne fra Gyvelvej og Hedebovej. Overkørslen til Hedebovej længst mod vest skal muligvis udbygges.

Tunge transporter sker typisk i tidsrummet 6-22, dog vil der i forbindelse med udbringning af gylle og indkørsel af græs og majs køres uden for dette tidsrum, for at få færrest muligt kørselsdage. Endvidere bestemmer Gläserne Molkerei (mejeriet) selv tidspunktet for afhentning af mælk, hvorfor afhentning af mælk også kan ske i nattetimerne. For tiden afhentes mælk ca. kl. 9 om formiddagen. Det er uvist inden for hvilket tidsrum, der vil komme transporter til og fra biogasanlægget.

Herudover er der kørsel med personbiler. Antallet af personbiltransporter i forbindelse med husdyrbruget skønnes på nuværende tidspunkt at være ca. 9 gange dagligt.

Tunge transporter (en transport ind og ud betragtes som en samlet kørsel)	Nudrift antal/år	Etape 1 antal/år	Etape 2 antal/år
Afhentning af mælk (lastbil)	ca. 183	ca. 365	ca. 365
Flytning af dyr mellem husdyrbrug og transport til græsningsarealer (traktor og vogn, kapacitet til 25 småkalve eller 15 store kvier)	ca. 160	ca. 170	ca. 180
Afhentning af døde dyr (lastbil)	ca. 50	ca. 60	ca. 70
Afhentning af tyrekalve (traktor og vogn, kapacitet til 35 stk.)	ca. 27	ca. 27	ca. 27
Dyr til slagteri	ca. 16	ca. 20	ca. 23
Indkørsel af foder fra foderstofforretning (lastbil, kapacitet til ca. 35 ton)	ca. 32	ca. 40	ca. 48

Indkørsel af halm (traktor og vogn, kapacitet til 800 stk. rundballer)	ca. 40	ca. 50	ca. 60
Diverse sækkevarer (lastbil)	ca. 30	ca. 35	ca. 40
Indkørsel af ensilage (traktor og vogn, kapacitet ca. 20 ton)	ca.350	ca. 650	ca. 1.000
Udkørsel af gylle fra gyllebeholdere på ejendommen (traktor og gyllevogn, kapacitet til ca. 20 ton)	ca. 535	ca. 1.254	ca. 1.860
Flytning af gylle til andre ejendomme (traktor og gyllevogn, kapacitet til ca. 20 ton eller lastbil, kapacitet til 38 ton)	*	*	*
Udkørsel af dybstrøelse (traktor og vogn, kapacitet til ca. 15 ton)	ca. 25	ca. 33	ca. 40
Kørsel af gylle til biogasanlæg (lastbil kapacitet til 38 ton)	0	ca. 263	ca. 263
Eventuel kørsel af dybstrøelse til biogasanlæg (traktor og vogn, kapacitet til ca. 15-24 ton)	0	**	**
Diesel- og fyringsolie (lastbil)	ca. 18	ca. 24	ca. 28
Dagrenovation (lastbil)	ca. 27	ca. 27	ca. 27
Afhentning af erhvervsaffald (lastbil)	ca. 12	ca. 12	ca. 12
I alt	Maks. 1.505	Maks. 3.030	Maks. 4.043

Tabel 15: Skønnede antal transporter i nudrift og ansøgt drift

* Gylle der flyttes til gyllebeholdere på andre husdyrbrug vil blive udbragt direkte fra disse gyllebeholdere til markerne. Med flytning med 20 ton i gyllevogn, vil det samlede antal transporter for udkørsel af gylle og flytning af gylle være det samme. Flyttes med lastbil med kapacitet til 38 ton vil det samlede antal af transporter fra Gyvelvej 62 blive lavere.

** Hvis der senere leveres dybstrøelse til biogasanlæg, vil der blive færre transporter end estimeret for udkørsel af dybstrøelse, da der forventes medtaget større mængder ad gangen.

Ud over de angivne transporter er der transporter med markmaskiner.

Gylletransporter er beregnet ud fra normtalsproduktion af gylle.

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, D1b)

3.8.1 Døde dyr (B8)

Døde dyr lægges på møddingspladsen ved den lille gyllebeholder. Der forventes etableret en ny afhentningsplads ved den sydligste overkørsel til Hedebovej. Dyrene lægges pt direkte på møddingspladsen og overdækkes med en kadaverkap. Den nye plads vil blive indrettet med spalter og overdækning med kadaverkap, og der vil være afskærmende beplantning ud mod Hedebovej. Når der er registeret et dødt dyr, tilmeldes det til afhentning via app på mobiltelefonen. Daka afhenter efterfølgende hverdag.

3.8.2 Affald (B8)

Der er fokus på at producere så lidt affald som muligt. Affald fra husdyrbruget sorteres, opbevares og bortskaffes miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Tønder Kommunes affaldsregulativ.

Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører, modtageanlæg samt skønnede årlige affaldsmængder.

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør/modtageanlæg	Mængder
Olje- og kemikalieaffald:			
Rester af bekæmpelsesmidler	Intet da det er et	-	-

	økologisk husdyrbrug		
Spildolie	I værkstedet	Marius Pedersen A/S	ca. 1.000 l
Olie- brændstoffiltre	I værkstedet	Marius Pedersen A/S	ca. 100 stk.
Blyakkumulatorer	I værkstedet	Byttes i forbindelse med service	ca. 5 stk.
Spraydåser	I værkstedet	Marius Pedersen A/S	ca. 20 stk.
Kanyler	I teknikrummet ved den gamle malestald	Dyrlæge tager kanylerne med retur	ca. 1 boks
Fast affald:			
Jern og metal	Ved maskinhuset	Skrothandler	0-1 ton
Tomme olietromler	I værkstedet	Marius Pedersen A/S	ca. 5 stk.
Lysstofrør og LED-rør	I teknikrummet ved den gamle malestald	Kører selv til Skærbæk Genbrugsplads	ca. 10 stk.
Diverse brændbart	Affaldscontainer øst for den gamle ungdyrstald	Henning Sejer Pedersen ApS	Tømmes ca. 5 gange om året, i alt ca. 3 ton
Overdækningsplast	I container ved ensilagepladserne	Henning Sejer Pedersen ApS	Tømmes efter behov
Paller	Ved maskinhuset	Tages retur af leverandører	ca. 50 stk.

Tabel 16: Affaldshåndtering og mængder

Døde dyr er beskrevet under punkt 3.8.1.

Hvis der er affald i form af rene fraktioner af pap, papper eller plast, kommer det i genbrugscontainer i forbindelse med dagrenovationen.

Der er ingen medicinrester, idet der behandles med afmålte doseringer.

3.8.3 Olie- og kemikalier (B7 og B8)

Olieråvarer opbevares i værkstedet. Spildolie opbevares i en spildbakke, der kan indeholde volumen af den største beholder, der opbevares. Der er fast gulv i værkstedsbygningen og intet gulvafløb. Det maksimale oplag er på ca. 800 l olieråvarer i olietromler ad gangen.

På ejendommen er der to dieselolietanke på henholdsvis 1.200 og 5.900 l opstillet på østsiden af den gamle småkalvestald.

Olietankene står på ben og har påfyldningsalarm, og pistolerne er med automatisk påfyldningsstop ved fuld brændstoftank.

Rengøringsmidler til malkestald og mælketank står i et rum i forbindelse med tankrummet. Der opbevares maksimalt op til 400 l rengøringsmidler ad gangen.

3.8.4 Råvarer (B7)

Der fodres primært med eget produceret ensilage og derudover indkøbt tilskudsfoder. Ensilage opbevares på ensilagepladserne og i markstakke og indkøbt foder opbevares i foderladen. Umiddelbart forventes der ikke at skulle ligge ensilage i marken, når ensilagepladserne er udvidet. Skulle der blive behov for det, vil afstandskrav for ensilageoplæg samt krav om at ensilageoplæg skal efterfølges af en afgrøde, der kan optage næringsstoffer, blive overholdt.

Vandforbruget er beskrevet i punkt 3.8.6.

28-05-2021

3.8.5 Energiforbrug (B8)

På husdyrbruget anvendes der primært elektricitet til malkning, nedkøling af mælk, pumpning af vand, belysning, øvrige elektriske maskiner samt forbrug i beboelserne. Staldene har udelukkende naturlig ventilation. Der benyttes diesel til pumpning af gylle (traktorpumpe).

Der er frekvensstyrede vakuum- og mælkepumper i forbindelse med malkeanlægget.

Der er LED-rør i Stald A og E og almindelige lysstofrør i de resterende bygninger. I de nye stalde forventes etableret LED-belysning. Lyset i staldene er kun tændt ved behov.

Forbrug i etape 1 og 2 er skønnet ud fra forbruget i 2019.

Type	Forbrug nudrift	Forbrug etape 1	Forbrug etape 2
EI	ca. 150.000 kWh	ca. 260.000 kWh	ca. 380.000 kWh
Dieselolie	ca. 45.000 l	ca. 80.000 l	ca. 115.000 l

Tabel 17: Energiforbrug

3.8.6 Vandforbrug (B8)

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af malkeanlæg, sanitære forhold samt forbrug i beboelsen. Drikkevand kommer fra Frifelt Vandværk. Boringen med DGU-arkiv-nr. 149.545, benyttes til markvanding. Vandforbrug til markvanding er ikke opgjort.

Type	Forbrug nudrift	Forbrug etape 1	Forbrug etape 2
Drikkevand, vaskevand m.v. fra stalde	ca. 16.700 m ³	ca. 27.000 m ³	ca. 41.500 m ³
Vand til vask af maskiner og kalvehytter	ca. 150 m ³	ca. 150 m ³	ca. 150 m ³
Stuehus	ca. 150 m ³	ca. 150 m ³	ca. 150 m ³
I alt	ca. 17.000 m ³	ca. 27.300 m ³	ca. 42.600 m ³

Tabel 18: Skønnet vandforbrug

Af vandbesparende foranstaltninger er der drikkekar til køerne. I forbindelse med udvidelsen forventes vand fra vask af malkeanlæg at blive genbrugt til vask af malkestalden.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 udgivet af SEGES er vandforbruget pr. ko af stor race ca. 33 m³ og pr. opdræt ca. 5,7 m³. Vandforbruget skal herudover korrigeres for højere ydelse. Vandforbruget i etape 1 og 2 er skønnet her ud fra.

Der har ikke været føret løbende journal over vandforbruget, men forbruget har været opgjort årligt i forbindelse med regnskabet.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

3.8.7 Spildevand og restvand (B8)

Afløbsforholdene på husdyrbruget fremgår af ledningsplanen, se bilag 3 og 4. Der er endnu ikke lavet ledningsplan for udvidelsen.

Som nævnt etableres yderligere ensilagepladser øst og nord for de eksisterende ensilagepladser ved Plan A, mens der ved Plan B i stedet kommer nye ensilagepladser vest for de eksisterende løsdriftsstalde. Der er og kommer sidemure og afløbsriste i begge ende af pladserne. Der er etableret en mindre beholder på 3,5 m³ til overfladevand fra de eksisterende ensilagepladser, hvorfra vandet kan opsuges og køres ud på markerne eller ledes til gyllekanal i Stald E. I forbindelse med udvidelsen af ensilagepladsen mod øst flyttes beholderen eller alternativt etableres en ny beholder. Vælges Plan B vil der blive etableret en ny beholder til overfladevand på op til 200 m³. Der forventes etableret et udsprinklingsanlæg til udsprinkling af overfladevand fra ensilagepladserne.

De nye stalde, løbegårde, drivgange og den kombinerede kalvehytteplads/vej bliver med afløbssystem til gyllebeholdere. Det er muligt, at der etableres en mindre beholder til opsamling af vand fra den nye kombinerede kalvehytteplads/vej.

Fra personalerum i forbindelse med det nye malkecenter forventes sanitært spildevand fra wc og bad at blive ledt til septiktank og nedslivningsanlæg, minirensningsanlæg eller lignende. Der vil blive indsendt særskilt ansøgning om udledningstilladelse.

Sanitært spildevand fra beboelsen afledes til septiktank og videre til sivedræn.

Spildevand fra husdyrproduktionen ender i gyllekanaler og ledes til gyllebeholdere. Uforurenet tagvand fra alle staldene ledes til faskiner. Tagvand fra de nye stalde vil ligeledes blive ledt til faskiner.

3.9 Forurenings- og genebegrænsende tiltag (B7)

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.5-3.8. Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand er beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan. Beredskabsplanen opbevares i kontoret i stuehuset og opdateres løbende, når der er behov.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle, forurenet vand fra ensilagepladser eller fx olie. Stalde, gyllekanaler og gyllebeholdere er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle (se punkt 3.1.2). Gyllebeholderne er desuden omfattet af 10 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Ud fra et højdekurvekort ses det, at terrænet ved gyllebeholderne skrånede meget svagt mod nord og nordøst. Ved brud på gyllebeholder eller kollaps vil gyllen løbe ud på marken. Der er ingen risiko for at gyllen vil kunne nå hverken vandløb eller vejgrøfter. Der er dog en lukket grøft i skel mellem Gyvelvej 62 og 58. Skulle der ske brud på en gyllebeholder vil gylle kunne suges/graves op fra grøften.

I beredskabsplanen er der en instruks for, hvad der skal ske i tilfælde med bl.a. uheld med gylleudslip, olie eller kemikalier.

3.10 Forslag til egenkontrol (B7)

I den eksisterende miljøgodkendelse er der stillet vilkår til skrabning af spaltegulve, foderkorrektion samt teltoverdækning af den eksisterende gyllebeholder på 3.060 m³.

Efter ændringerne af Husdyrbrugloven pr. 1. august 2017 er det ikke længere muligt at benytte skrabning af spaltegulve og foderkorrektion som virkemiddel til ammoniakreduktion, hvorfor vilkår herfor ikke videreføres i den nye miljøgodkendelse.

Det antages, at der stilles vilkår om skrabning minimum hver 2. time i forbindelse med produktionsarealer med fast drænet gulve med ajlefløb og skraber, samt at der stilles vilkår til teltoverdækningen af den eksisterende gyllebeholder i overensstemmelse med standardvilkårene i Miljøstyrelsens Teknologiliste.

3.11 BAT-Ammoniakemission (B9, C2)

BAT-niveauet beregnes i Husdyrgodkendelse.dk, og forudsætningen for BAT-beregningen tager afsæt i, at der allerede forligger en miljøgodkendelse, som omfatter de eksisterende stalde og opbevaringsanlæg.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at det vejledende BAT-krav for ammoniak er overholdt.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	11544	740	12284
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	11544	740	12284
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 19: Samlet BAT-beregning Plan A og B

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde ? i				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
A Kostald	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
A Kostald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
A Kostald	Alle kvæg; Sengestald med fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,68
B Gammel stald	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
C Gammel ungdyrstald	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
C Gammel ungdyrstald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
D Småkalvestald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
E Tilbygning kostald 2015	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Ny kostald, løbegård og drivgang i etape 1	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafføb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Ny kostald, løbegård og drivgang i etape 1	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafføb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Ny velfærdsstald	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Ny kalvestald	Alle kvæg; Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Ny kostald og løbegårde etape 2	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafføb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Ny kostald og løbegårde etape 2	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafføb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Tilbygning til velfærdsstald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Ny kalvestald etape 2	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Ny malkecenter	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafføb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Kombineret kalveplads og vej (etape 1)	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Stald med hobbyhøns	Høner, konsumæg. Skrabe og friland, gulvdrift uden kummer	Eksisterende staldafsnit	1,60	1,60

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 20: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning Plan A (identisk med Plan B)

3.12 Grænseoverskridende virkninger (B10)

Der er ca. 27 km fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse i fugleflugt (grænsen mellem Rømø og Sild).

4. Projektets indvirkninger for miljø, natur og mennesker (D) og tiltag for at mindske virkningerne (D1c).

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 6 skal ansøgningen på passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansøgt væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

4.1 Beliggenhed og bygningsændringer (D1c)

(Kulturarv og landskabet)

Landskab

Som beskrevet under punkt 3.4 ligger husdyrbruget uden for alle landskabs- og kulturudpegninger.

Husdyrbruget ligger delvis afskærmet af læhegn og øvrig træbevoksning. Det eksisterende staldanlæg vil kun kunne ses fra enkelte steder på Hedebovej og Gyvelvej pga. beplantning, skovstykker og naboejendommenes bygninger. Det udvidede anlæg vil blive mere synligt pga. udvidelsen af det bebyggede område. Pga. vejenes placering, den store afstand til naboer, det flade landskab, og det, at der udelukkende bygges i samme højder som de eksisterende bygninger, vil anlægget ikke vil komme til at virke dominerende. Umiddelbart er der derfor ikke påtænkt yderligere beplantning. Den eksisterende beplantning forventes bibeholdt.

I forhold til om den nye gyllebeholder på 5.000 m³ etableres med teltoverdækning eller ej, vurderes det, at placeringen af gyllebeholderen både ved Plan A og Plan B er i tilknytning til øvrig bebyggelse, hvorfor der ikke er behov for vilkår om yderligere beplantning.

Afstandskrav

Som beskrevet i afsnit 3.4 er det ikke alle afstandskrav jf. Husdyrbruglovens § 8 stk. 1, der kan overholdes.

Ved Plan A ansøges om dispensation fra afstandskravet til naboskel og vejskel, så den nye gyllebeholder på 5.000 m³ kan placeres 24 m fra naboskel og den nye kalvestald og den nye kostald i etape 2 kan placeres henholdsvis 11 og 13 m fra vejskel. samt dispensation fra afstandskravet til boring, så udvidelsen af ensilagepladserne i etape 2 kan etableres 17 m fra den nordligste markvandingsboring.

Ved Plan B ansøges om dispensation fra afstandskravet til naboskel, så den nye kostald i etape 2 inklusiv løbegård og drivgang kan placeres 17 m fra naboskel til Gyvelvej 58 samt dispensation fra afstandskravet til boring, så ny velfærdsstald, nyt malkecenter og ny kostald i etape 2 kan ligge ind til 7 m fra boringen.

Som beskrevet søges dispensationerne i forhold til skel til ejendomme, der er ejet af familien Ebbesen samt til Hedebovej. Da der er tale om en kalvestald med en maksimal højde på 8 m og en løbegård udelukkende med indhegning og uden tag vil vejoversigtsforholdene ikke kunne blive påvirket med en afstand på minimum 11-13 m fra kalvestalde og løbegården.

I forhold til boringerne så etableres stalde og drivgange med faste, tætte bunde og kanaler, og ensilagepladserne indrettes i overensstemmelse med Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁸ med sidebegrænsninger, randzoner og hældninger mod afløb. Det vurderes derfor, at der ikke vil være risiko for at husdyrgødning kan løbe fra stalde eller drivgange eller at ensilagesaft kan løbe af ensilagepladsen og ud mod boringen.

Kulturarv

Der er ikke foretaget fund i umiddelbar nærhed til husdyrbruget. De nærmeste ikke-fredede fund er fundet ca. 500 m fra husdyrbruget. Der forventes derfor ikke at være stor risiko for, at der stødes på fortidsminder i forbindelse med udgravningen til de nye bygninger og anlæg.

Uanset dette skal der i forbindelse med gravearbejde være fokus på at stoppe udgravningen og tilkalde Haderslev Museum, hvis der stødes på noget, der kunne være et fortidsminde.

Samlet vurdering

Samlet set vurderes det, at udvidelsen ikke vil kunne påvirke landskab, de geologiske landskabstræk eller kulturarv væsentligt samt at der ikke er behov for at etablere afskærmende beplantning, idet udvidelsen sker i et område uden landskabelige udpegninger, og i øvrigt ikke vil være særlig synligt for naboer eller fra omkringliggende veje.

4.2 Begrænsning af ammoniakemission (D1c)

(Menneskers sundhed, luft)

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-niveauet for ammoniak overholdes. BAT-niveauet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Da BAT-niveauet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

4.3 Afsætning af ammoniak til nærliggende natur (B5, D1c)

(Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter)

Ammoniakdepositionen til nærmeste natur er beskrevet under punkt 3.5.

Ammoniaktotaldepositionen til nærmeste kategori 1 natur, som ligger i Natura 2000 habitatområdet Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov ca. 5 km øst og sydøst for husdyrbruget, er beregnet til 0,0 kg N/ha/år. Husdyrgodkendelse.dk understøtter ikke beregninger længere væk end 4 km fra husdyrbruget, og vil altid vise 0,0 kg N/ha/år, når afstanden er større end 4 km.

Da totaldepositionen til kategori 1 naturen er på 0,0 kg N/ha/år, er det ikke relevant at se på kumulation i forhold til ammoniakdeposition fra andre husdyrbrug til naturpunktet, hvorfor der ikke er brugt tid på at finde ud af, hvor stor ammoniakemission der er fra husdyrbrug inden for en radius af 2,5 km af den nærmeste kategori 1 natur.

---

⁸ Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning BEK nr 760 af 30/07/2019
28-05-2021

Ifølge kortene i Husdyrgodkendelse.dk er det nærmeste kategori 2 naturområde et overdrev godt 1 km syd for husdyrbruget. Ifølge Tønder Kommunes interne kort er mosen knap 1 km syd for husdyrbruget også kategori 2 natur. Til overdrevet beregnes den maksimale totaldeposition til 0,1 kg N/ha/år og til mosen beregnes den maksimale totaldeposition til 0,2 kg N/ha/år. Kommunen har endvidere udpeget en mose ca. 1,5 km øst for husdyrbruget. Kommunen har valgt ruhed "skov", hvilket vurderes forkert, da mosen er lysåben med enkeltstående træer. Beregningen viser dog, at totaldepositionen selv med ruhed "skov" er på 0,6 kg N/ha/år, hvilket overholder totaldepositionskravet på maksimalt 1 kg N/ha/år, hvorfor der ikke er valgt at få ændret ruheden (punktet er låst, så det kun er kommunen, der kan redigere ruheden).

Det er hellere ikke nærmere undersøgt, om moserne reelt er omfattet af kategori 2, idet totaldepositionskravene til kategori 2 natur på maksimalt 1 kg N/ha/år er overholdt.

I forhold til kategori 3 naturområder er der udpeget en række ammoniakdepositionsberegningsskud, dels i to moser vest og nordvest for husdyrbruget, i en hede og et overdrev syd og vest for husdyrbruget samt en udpeget tilgroet lysåben ammoniakfølsom skov syd for husdyrbruget. De maksimale merdepositioner til disse naturarealer er på 0,8 kg N/ha/år i forhold til 8 års drift og 0,7 kg N/ha/år i forhold til nudrift.

Der er endvidere udpeget ammoniakdepositionssteder ved den nærmeste eng og sø, da disse er beskyttede jf. Naturbeskyttelseslovens § 3. Enge og søer er ikke omfattet af kategoriseringen af natur, men er beskyttet af Naturbeskyttelsesloven. Beregningen viser, at der er en merdeposition til engen på maks. 1,3-1,9 kg N/ha/år og til søen på maks. 2,5-4,1 kg N/ha/år i forhold til 8 års driften.

Kommunen har endvidere udpeget en sø umiddelbart syd for den anden udpegede sø. Kommunen har valgt ruhed Skov, hvilket vurderes forkert, da søen kun er let bevokset. Ændres ruheden bliver depositionen ikke større end til den anden udpegede sø, der ligger ca. 40 m mod nord. Søen, som kommunen har udpeget, fremgår ikke af den vejledende § 3 registrering.

Endelig er der indsat et ammoniakdepositionssted i forhold til et skovareal, der i forbindelse med den sidste miljøgodkendelse blev vurderet at være ammoniakfølsom skov. I forbindelse med opdateringen af kategori 3 skovene blev skoven taget ud af udpegningen. Skoven er en blandet skov med eg med indslag af andre træarter. Arealet er omfattet af fredskovspligt. Beregningerne viser, at skoven i det mest kritisk punkt modtager en merdeposition i forhold til nudrift på maks. 6,0 kg N/ha/år i forhold til 8 års drift og maks. 5,3 kg N/ha/år i forhold til nudrift. Skoven er på 1,87 ha. Randen af skoven vil være påvirket af gødskningen af de omkringliggende marker samt påvirkningen fra udstødningsgasser fra trafikken på Gyvelvej.

Tønder Kommune sidestillede i forbindelse med § 12 stk. 3 tillægsgodkendelsen fra 2017 skovarealet med habitattypen ege-blandskov (9160). Det vurderes ikke korrekt at sidestille et skovareal, der ikke ligger i habitatudpegning med et en habitattypenatur.

Tønder Kommune har vurderet, at skoven ikke er ammoniakfølsom, idet det af gamle kort fremgår, at skoven er mindre end 200 år gammel, samt at der ikke er kendskab til forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter

Tålegrænser for natur fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 2. Empirisk baserede tålegrænser for naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UNECE, 2011.

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	¹ sure overdrev 10-15, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	8-20	grå klit og grønsværklit 8-15, øvrig klit 10-20
Hede	10-20	der kan være klit kortlagt som § 3 hede
Fersk eng	15-25	^{1,2}
Strandeng	30-40	^{1,2}
Mose (og kær)	5-30	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-30
Løvskov	10-20	Skovbevoksede tørvemoser 10-15
Nåleskov	10-20	

¹ Bør ikke anvendes for arealer med kulturgræsland / hvor den væsentligste påvirkning er en hidtil lovlig landbrugsmæssig. Dette vil primært gælde engarealer og bør ses over en længere tidsperiode. Intervallet dækker således som udgangspunkt 'naturenge'. Se også note 2.

² Den atmosfæriske afsætning skal ses i sammenhæng med andre tilførsler, fx med overfladenær afstrømning.

Tabel 21: Tålegrænser for terrestriske naturtyper⁹.

Total-kvælstofdepositionen i nærområdet ligger ifølge kortene på Danmarks Miljøportal under laget "Miljøbeskyttelse: Forurening, Luft og National – Kvælstoftotal afsætning" på 17,1 kg N/ha/år i det 5,6 km x 5,6 km grid, som husdyrbruget ligger i.

En merdeposition på 1 kg N/ha/år vurderes generelt ikke at kunne medføre en tilstandsændring af et almindeligt § 3 naturområde (naturområder uden for Natura 2000 områder).

Med en merdeposition til engen på maks. 1,9 kg N/ha/år og 16,1 kg N/ha/år fra baggrundsdepositionen (17,1 kg N/ha/år året før) er den øvre tålegrænse for engen ikke overskredet. Engen vurderes at være en kulturreng, hvorfor den samlede deposition til engen vurderes at ligge i den lave ende af engens tålegrænse. Søen ligger mellem 2 intensivt dyrkede marker og Gyvelvej, og vil derfor være påvirket af gødskningen af markerne. En merdeposition på maks. 4,1 kg N/ha/år vil derfor udgøre en begrænset del af den samlede ammoniakdeposition til søen. Der er ikke fastsat egentlige tålegrænser for søer.

Da skoven vest for husdyrbruget ikke er ammoniakfølsom, vurderes det uden betydning, at den anbefalede øvre tålegrænse på 20 kg N/ha/år for løvskov overskrides.

Bilag IV arter

Som beskrevet under punkt 3.5 er de potentielle bilag IV-arter, der kan forekomme i området flagermus, birkemus, odder, markfirben og en række padder.

Der, hvor de nye stalde, drivgange, ensilagepladser og køreveje skal ligge, er der i dag dyrket mark, hvorfor arealerne ikke vil være yngle- og levesteder for bilag IV-arter.

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder. Nærmeste potentielle levesteder for bilag IV-arter er de nærliggende søer, enge, moser og skovarealer.

Som beskrevet under punkt 3.5 er der inden for 1 km fra husdyrbruget ikke registreret bilag IV-arter. Selv om der ikke foreligger registreringer, er dette ikke ensbetydende med, at der ikke kan findes bilag IV-arter i nærheden.

Birkemus er fundet i Sydjylland. Birkemusens er fundet i en række forskellige naturtyper: Ferske enge, strandenge, overdrev, ekstensivt dyrkede marker, heder, moser, vældområder, fjordskrænter og nogle steder endda i plantager og skove. De træk, som går igen på de fleste sommeropholdssteder, er en høj grad af

⁹ http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf

fugtighed og et tæt urtelag. Om vinteren, hvor birkemus er i dvale, har den brug for tørre og frostfri områder. Kendte danske vinteropholdssteder er diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder¹⁰.

Nærmeste økologiske forbindelse går langs Renbæk og Holbæk der ligger ca. 350-600 m syd, vest og nord for husdyrbruget. Åerne vil være den nærmeste lokalitet, hvor oddere vil kunne have yngle- eller levesteder. Der sker ingen udvidelse inden for de udpegede områder for økologiske forbindelser.

Markfirben findes typisk på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejskråninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Umiddelbart er der ikke sådanne områder i nærheden af husdyrbruget.

I forbindelse med udvidelsen er det ikke planlagt at fjerne beplantning.

Ammoniakdeposition er i sig selv ikke direkte skadelig for bilag IV-arter. Ammoniakdepositionen kan dog medføre hurtigere tilgroning af naturarealer ved at fremme væksten af nogle plantearter. De naturarealer, der modtager større merdeposition end 1 kg N/ha/år er det et lille vandhul, en kulturreng og et skovareal. Et lille vandhul, der i forvejen er randbelastet af de omkringliggende dyrkede marker og med den nuværende bevoksning og en opvokset skov, vurderes ikke at kunne ændres af merdepositionen på en måde, der ændrer på bilag IV-arters mulighed for at benytte arealerne som yngle- og levesteder. Kulturrengen vil gennem driften af arealet fortsat være lysåben.

Pga. afstanden til potentielle yngle- og levesteder, samt da der ikke fjernes hverken stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som kan være mulige opholdssteder, vurderes det, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters yngle- eller levesteder negativt.

4.4 Lugtgener for omboende (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Lugtberegningerne er beskrevet under punkt 3.6. Lugtberegningerne sker i overensstemmelse med Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Der gøres opmærksom på, at gyllebeholdere pr. definition ikke medfører lugtemission.

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene.

Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

På baggrund af ovenstående samt at alle lugtgeneafstande overholdes, vurderes det, at husdyrbruget ikke udgør en sundhedsrisiko, samt at husdyrbruget kan udvides/ændres som ansøgt uden at være til gene for naboerne.

4.5 Støjgener (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Typen af støj fra husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.1.

Støj, herunder lavfrekvent støj, vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne. Nærmeste naboer er landbrugspligtige ejendomme eller ejes af familien Ebbesen. Der er minimum 500 m fra

---

¹⁰ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013
Overvågning af arter 2004-2011 <https://www.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

stalde og anlæg til nærmeste nabobeboelse, der ikke tilhører familien Ebbesen, hvorfor støj fra husdyrbruget ikke kan være til gene for naboer. Gyvelvej 66 er udlejet.

Det vurderes, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes ved nabobeboelserne.

Vurdering af støj i forhold til transport er beskrevet under punkt 4.10.

4.6 Gener fra rystelser og vibrationer (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Typen af rystelser og vibrationer fra husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.2.

Rystelser og vibrationer fra husdyrbruget, vurderes at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, når der er minimum 500 m fra stalde og andre anlæg til nærmeste nabobeboelse, der ikke tilhører familien Ebbesen.

Vurdering af rystelser og vibrationer i forhold til transport er beskrevet under punkt 4.10.

4.7 Støvgener (D1c)

(Menneskers sundhed/gene)

Typen af støv fra husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.3.

Da der er minimum 500 m fra stalde og anlæg til nærmeste nabobeboelse, der ikke tilhører familien Ebbesen, vurderes at støv fra husdyrbruget ikke kan være til gene for naboer.

Transportvejene rundt om husdyrbruget er endvidere befæstede med enten grus, asfalt eller beton. Som nævnt fejles veje, hvis der i forbindelse kørsel sker tilsvining af vejarealer.

4.8 Lyspåvirkninger (D1c)

(Landskabet og gener for mennesker)

Belysningen på husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.4.

Med placeringen af den udvendige belysning samt afstanden til naboer, vurderes lys ikke at kunne medføre gener for naboer eller vejtrafik.

4.9 Skadedyr (D1c)

(Gener og menneskers sundhed)

Bekæmpelse af skadedyr (fluer, rotter og mus) er beskrevet under punkt 3.7.5.

De beskrevne bekæmpelsestiltag vurderes, at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr eller menneskers sundhed.

4.10 Transporter (D1c)

(Befolkningen og menneskers sundhed/klima i forhold til energiforbruget)

Transporter i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.7.6.

Transporterne fordobles i etape 1 og stiger med yderligere ca. 1.000 transportere i etape 2.

Som nævnt sker alle transportere ad overkørslerne til Gyvelvej og Hedebovej. Der er ingen naboejendomme i umiddelbar nærhed af overkørslerne, som ikke er ejet af familien Ebbesen. Det vurderes således, at ingen naboer vil blive generet af opbremsninger i forbindelse med kørsler til og fra husdyrbruget, samt at transporterne ikke vil adskille sig fra øvrige tunge transportere på vejene. Som udgangspunkt sker der udelukkende de nødvendige transportere.

Trafik på veje reguleres af færdselsreglerne. I forhold til husdyrbrug er der jf. Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis kun hjemmel i Husdyrbrugloven til at stille vilkår om brug af bestemte overkørsler eller tidspunkter for ind- og udkørsel. Med husdyrbrugets beliggenhed i forhold til naboer, vurderes det ikke relevant at stille vilkår om, hvilke tidspunkter transporterne må ske på.

4.11 Energi (D1c)

(Klima)

Energiforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.5. Forbrug af energi kan påvirke klimaet negativt, men man kan ikke drive et moderne husdyrbrug uden at benytte energi.

Der føres ikke løbende journal over energiforbruget. Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra el-selskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Ifølge Håndbog til driftsplanlægning 2015 er elforbruget på ca. 670 kWh pr. årsko (dog med mulighed for store variationer). Normtalsberegning kommer således frem til ca. 435.500 kWh ved 650 køer og ca. 670.000 kWh ved 650 køer, mens det forventede elforbrug er skønnet til ca. 260.000 kWh – 380.000 kWh. Det forventede elforbrug ligger således langt under normen.

Ny belysning i de nye stalde forventes at blive LED-belysning. Når belysningen med almindelige lysstofrør i eksisterende bygninger skal gennemgribende renoveres, forventes det, at der bliver etableret LED-belysning i disse stalde også.

Det vurderes samlet set, at der anvendes BAT i forhold til energi.

4.12 Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen (D1c)

(Vand)

Vandforbrug

Vandforbrug i forbindelse med husdyrbruget er beskrevet under punkt 3.8.6.

Som beskrevet er vandforbruget på husdyrbruget lidt større end normtalsberegningerne. Normtallene er ikke opdateret siden 2015, og der er endvidere ikke korrigeret for forventet mælkeydelse og skæv alderssammensætning af opdræt.

Umiddelbart vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug. I stedet bør der stilles vilkår om, at vandforbruget skal opgøres årligt og fremvises ved tilsyn. Eventuelt kan der stilles vilkår om, at kommunen kan forlange drikkevandssystemet gennemgået af en fagperson, hvis der sker stigninger i vandforbruget, der ikke kan forklares med fx et øget antal dyr på husdyrbruget.

Grundvand og overfladevand

28-05-2021

Husdyrbrugets eksisterende bygninger og anlæg ligger inden for områder med drikkevandsinteresser (almindelige, ikke særlige) og uden for nitratfølsomme og sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder, indsatsplaner for grundvand og indvindingsoplande både inden og uden for OSD (Område med Særlige Drikkevandsinteresser).

En mindre del af den nye stald og den ene løbegård i etape 2 kommer til at ligge inden for opland til Skærbæk Vandværk.

De eksisterende stalde, gyllebeholdere, omrøretanke, kanaler og gyllerør m.v. er etableret tætte og de nye stalde, kanaler, gyllerør og den nye gyllebeholder vil ligeledes blive etableret tætte. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

4.13 Påvirkning af jordarealer og jordbund (D1c)

(Jordarealer og jordbund)

Da stalde, kanaler, omrøretanke, gyllerør og gyllebeholdere er og bliver udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer eller jordbund.

Der kommer til at ske bortgravning af en mindre bakke/udjævning af terrænet, hvor den nye malkestald mv. og stalden i etape 2 ved Plan A skal ligge. Sandet fra bortgravningen skal bruge til opfyld i nordlige ende af stalden i etape 1 samt ved de øvrige bygninger, hvor der er behov. Det forventes, at de nye bygninger skal etableres i ca. kote 17, tilsvarende de eksisterende bygninger.

Hvis der er overskudjord, vil dette blive lagt i lavninger på markarealer i en højde af maksimalt ½ m.

4.14 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (D1c)

(Befolkningen og menneskers sundhed)

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi. Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

4.15 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger (D1b)

Med ca. 27 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse kan der ikke forekomme grænseoverskridende effekter.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 4.3.

I forhold til kumulation med andre husdyrbrug og øvrige forureningsparameter og gener som beskrevet herover, er det nærmeste større husdyrbrug kvægholdet på Gyvelvej 58. Der er ca. 200-250 m fra centrum til centrum af staldanlæggene.

Selv om det skulle vurderes, at der skulle være kumulative virkninger af generne fra de to husdyrbrug, så ligger husdyrbrugene så langt fra naboejendomme, der ikke ejes af familien Ebbesen, at naboerne ikke vil kunne blive generet af fx kumulativ lugt, støj, rystelser, støv, lys, skadedyr eller transporter ind- og udkørsel fra husdyrbrugene. Som beskrevet under punkt 3.6 indgår der jf. reglerne for lugtberegning ikke kumulation i lugtberegningerne.

4.16 Alternative løsninger (D1d)

Ansøgningen indsendes for at få mulighed for fri produktion på eksisterende produktionsarealer samt for at få godkendt en etapevis udvidelse af husdyrbruget. I den eksisterende miljøgodkendelse er der krav om foderkorrektion, antal dyr og alderssammensætning af dyrene i de enkelte stalde samt udegående dyr, hvilket begrænser husdyrbrugets fleksibilitet.

I forhold til placeringen af de nye stalde og ensilagepladserne ansøges der om to alternativer, Plan A og Plan B. Årsagen til de to planer er, at husdyrbruget ligger tæt på en højspændingsledning, og at det ikke er sikkert, om placeringen ved Plan A kan godkendes af elselskabet. Placeringerne af staldene valgt ud fra, at husdyrbruget skal kunne hænge sammen rent driftsmæssigt, at risikoen for smitte mellem kalve og køer skal minimeres.

Såfremt ansøgningen om udvidelsen med en ny stald mod forventning ikke godkendes, er 0-alternativet, at husdyrbruget fortsætter med samme tilladte produktion, som fastsat i de eksisterende miljøgodkendelser fra 2015 og 2017. Dette er for ansøger dog ikke et reelt alternativ, idet staldanlægget så ikke kan udnyttes optimalt. Det realistiske 0-alternativ er således, at de eksisterende produktionsarealer godkendes, så der frit kan produceres på produktionsarealerne.

Da husdyrbruget ikke er et IE-husdyrbrug og totaldepositionskravene i forhold til kategori 1 og kategori 2 natur overholdes, skal den eksisterende miljøgodkendelse ikke revurderes.

Der er valgt "BAT-gulve" for de nye stalde, dvs. enten dybstrøelsesstalde eller fast drænede gulv med skraber og ajlefløb. Gulvet vil blive skrabet minimum hver 2. time.

Af væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger kunne der være valgt teltoverdækning af den nye gyllebeholder. Som beskrevet er dette fravalgt som følge af, at der ønskes sand i sengebåsene i de nye stalde, og at der derfor vil være behov for at kunne sænke maskiner ned i gyllebeholderen i forbindelse med opgravning af det forventede sandlag, som vil opbygges over tid. Af andre teknologier er forsuring godkendt som ammoniakreducerende teknologi. Forsuring må ikke benyttes i forbindelse med økologisk drift. Som nævnt er der ingen planer om at ophøre med økologisk drift. Forsuring er således ikke et reelt alternativ.

4.17 Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 6 nr. 5

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet

De enkelte faktorer er beskrevet under punkterne 4.4-4.10 og 4.14 (befolkningen og menneskers sundhed), 4.2 og 4.3 (biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter), 4.11-4.13 (jordarealer, jordbund, vand, luft og klima) samt 4.1 (materielle goder, kulturarv og landskabet).

Det vurderes, at der ved samspil mellem de oplyste faktorer ikke kan opstå væsentlige direkte eller indirekte virkninger, som er større end de virkninger, som er beskrevet under de enkelte punkter 1-4.

4.18 Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker m.v. jf. § 4 stk. 6 nr. 6

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4

Det vurderes, at risici for større ulykker eller katastrofer på et husdyrbrug med den nuværende og ansøgte placering vil være udslip af gylle fra gyllebeholdere, fx i forbindelse med overpumpning, brud på gyllebeholdere eller lignende. I husdyrbrugets beredskabsplan er der en instruks for, hvordan en sådan situation skal håndteres. Beredskabsplanen vil blive opdateret løbende.

I beredskabsplanen er der også instrukser i forbindelse med brand samt udslip af olie og lignende.

4.19 Oplysninger om konsulenten (A4)

Ansøgningen er udarbejdet af Cand. scient. Ulla Refshammer Pallesen, LandboSyd, som har arbejdet med landbrugets miljøforhold i mere end 17 år. Først i den kommunale enhed Sønderborg Områdets Miljøcenter og senere som miljørådgiver i landboforeningen LandboSyd.

5. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte udvidelse af husdyrbruget på Gyvelvej 62 ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for husdyrbruget fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

6. Bilag

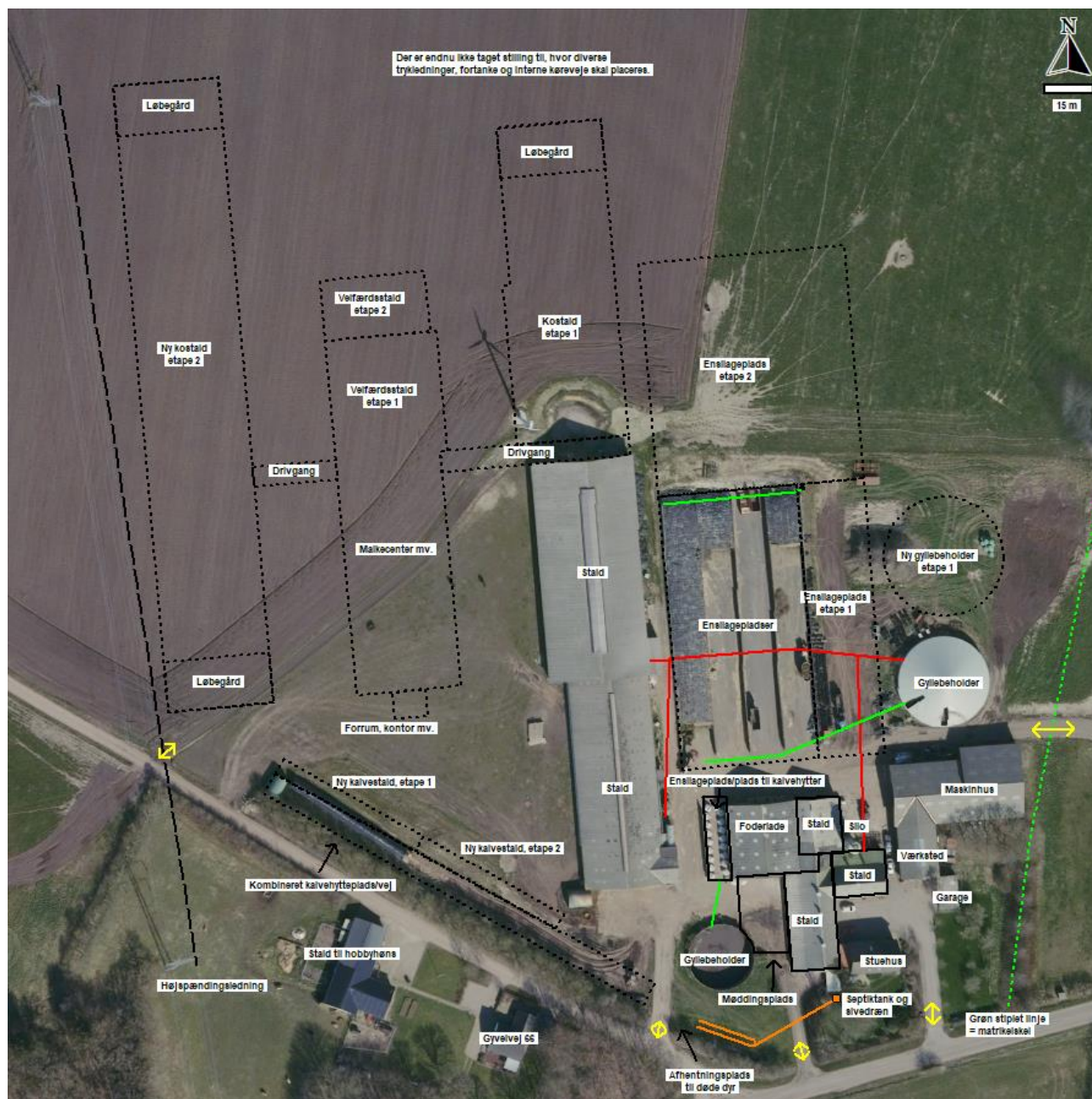
Bilag 1: Oversigtskort over husdyrbruget, Plan A

Bilag 2: Oversigtskort over husdyrbruget, Plan B

Bilag 3: Ledningsplan, Plan A

Bilag 4: Ledningsplan, Plan B

Bilag 1: Oversigtskort over husdyrbruget, Plan A

Bilag 3: Ledningsplan, Plan A

